28րդ ՏԱՐԻ   ԹԻՒ 7545   13 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1911   ԿԻՐԱԿԻ   26 Février 1911 28me année N. 7545

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՏ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
ՏԵՍՆԵԼ Դ. ԷՋԸ

Կ. Պոլիս Ղալաթիա

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

Ազգին Օրաթերթը

10 PARAS

آره ولك
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌كین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMENIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple, Galata

ԲԱՑ ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ ՋԱՎԻՏ ՊԷՅԻ

Վսեմափայլ Տէր,

Ձեր երկօրեայ և ութը ժամ տեւողութեամբ ճառը Օսմանեան փառլամէնթին մէջ, պետական պիւտճէին մասին, զոր Թէրթէրը հրատարակեցին, եթէ ոմանք պարզ հետաքրքրութեամբ, ուրիշներ հիացումով և մէկ քանիներ ալ չարամտօրէն կարդացին, ես տենդային յուզումով ընթերցայ ծայրէ ծայր, տենդային յուզում՝ որ իր արդարացումը կը գտնէ անով որ ես ալ այսօրուան օրս պալտապահանջ մըն եմ Օսմանեան Պետութենէն, հանգուցեալ հօրմէս ժառանգած ըլլալով իր հանգստեան Թօշակներէն անվճար մնացած 300 օսմ. ոսկիի մօտ գումար մը որ ժամանակին արձանագրուած է երերուն պարտքերու տատանեալ հաշիւներուն մէջ։

Այս պարագաներու ներքեւ, Վսեմափայլ Տէր, կ'ըմբռնէք այն հոգեկան ամենախորհին յուզմունքը՝ որ իմ երիկամունքներս գըրգեց, երբոր ձեր կուռ ու պերճախօս ճառին վերջերը յանկարծ տեսայ որ խօսքը Պետութեան երերուն պարտքերուն վըրայ դարձնելով սա այնքա՛ն զգայացունց որքան գեղեցիկ խօսքերը կ'արտասանէիք. «Երկրին պատիւը կը պահանջէ որ երերուն պարտքը ամբողջովին վճարենք»։ Ու յետոյ կը մըտնէիք թուանշաններու լաբիւրինթոսին մէջ, յայտարարելով որ այդ պարտքը կը հասնէր 19,531,000 ոսկիի զոր վճարելու համար օրինագիծ մը պատրաստած ըլլալնիդ կ'աւետէիք, տեսակ մը պարգեւաւոր փոխառութիւն որով կարելի պիտի ըլլար տարին 50,000 ոսկի տալ երերուն պարտքերու համար և այսպէսով գոցել այդ պարտքը, ըստ ձեր գեղեցիկ բացատրութեան, երկրի պատիւին պահանջման գոհացում տալով։

Ձեր այդ հանդիսաւոր յայտարարութիւնը և յանձնառութիւնը Օսմանեան Պետութեան և ժողովուրդին ներկայացուցիչներուն հանդէպ, մի անգամ ընդ միշտ փարատեց այն մըղձաւանջը որուն մէջ գրեթէ երեք տարիէ ի վեր երերեալ կը տատանէի 19,531,000 ոսկիի երերուն պարտքէն աւելի։

Այսպէս ուրեմն, հինգշաբթիէն ի վեր, ձեր վսեմութեան շնորհիւ, արժէքս երեք հարիւր ոսկի բարձրացած է յաչս անոնց որոնք իր դրամին քանակութեամբը կը չափեն մարդու մը արժանիքը և եթէ վաղը տունը մնացած աղջիկներու կողմէ ամուսնական առաջարկներ ընդունիմ, ատոր պատիւը ձեզի պիտի պարտիմ և եթէ հաւանական ամուսնութենէ մը ետքը մանչ զաւկի մը տէր ըլլամ և անոր անունը Ճավիտ չդնեմ, ապահովաբար մահկանացուներու ամենէն ապերախտը պիտի նկատուիմ։

Ուրախութեան առաջին խանդավառութենէս ետքը, բնականաբար, ուզեցի գիտնալ թէ երերուն պարտքերու վճարման սահմանուած այդ յիսուն հազար ոսկիէն տարեկան ինչ բաժին պիտի իյնար ինծի. Այսպէս ուրեմն, յիսուն հազար ոսկին վերածեցի ղրուշի որով ունեցայ 5 միլիոն ղրուշ, այսինքն՝ 20 միլիոն տասը փարանոց։ Մօտաւորապէս ուրեմն, ոսկի գլուխ տարեկան տասը փարա մասնավճար պիտի ստանանք, որով ես իմ բաժնիս պիտի կրնամ գանձել տարին 75 ղրշ. տասը տարիէն՝ 7500 ղրշ. երկու հարիւր տարիէն 15000 ղրշ. և Քրիստոսի 2311 թուականին այսինքն մօտաւորապէս չորս դար ետքը, ձեզ պիտի յանձնեմ վերջնական ընկալագիրը և պիտի փակենք մեր հաշիւը։

Այսպէս ուրեմն առնելիքս սաղցած է, խնդիրը միայն իմ չորս հարիւր տարի սաղ մնալուս վրայ է։

Հաճեցէ՛ք, Վսեմափայլ Տէր, ընդունիլ երախտագիտական խորին ըզգացումներս։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

Քմայքի Անկիւնը

Պ. Միհրդատ Հայկազն, Բիւզանդիոնի և Ժամանակի ծանօթ սեղանաւորական աշխատակիցը, որուն սակարանական տեսութիւնները ցնցող տպաւորութիւն մը առաջ կը բերեն... բալքօսըզներուն աշխարհին մէջ, անցեալ կիրակի Սամաթիոյ «Ընկեր Փանջունի» ակումբին մէջ երկսեռ ունկնդիրներուն առջեւ արտասանած է հետեւեալ զգայացունց ատենախօսութիւնը զոր գրեթէ նոյնութեամբ կը հաղորդենք «Արեւելք»ի ընթերցողներուն, անոնց ալ տալու համար ճաշակ մը մեր անզուգական գործիչին բազմակողմանի հմտութեանը վրայ։

Պարոն Միհրդատ Հայկազն որ ազգը փրկել ուզելու իր մղձաւանջին մէջ souzons la caisseն ալ չի մոռնար, յայտնի կրթած հանդիսականներու առջեւ արտասանեց հետեւեալ բանախօսութիւնը, նպատակ ունենալով պօրսային ինչ ըլլալը հասկցնել անոնց մարդերուն՝ որ սակարանի գաղափարին ոխերիմ թշնամի ըլլալու էին տրուած ըլլալով իրենց ընկերվարական և փանջունիական սկզբունքները.

Ահա բառ առ բառ Պարոն Միհրդատի ըսածները.

Տեարք և Տիկնայք

Պատիւը պիտի ունենամ սակարանի վրայ բանախօսելու ձեզի այսօր։ Դող ելլալիք բան չի կայ, կարելի եղածին չափ կարճ պիտի կապեմ, նախ անոր համար որ յառաջիկայ ուրբաթ օր Ազգ. Ժողով կայ և ամբողջ ձայնիս պէտք պիտի ունենամ այդ օրը և յետոյ, լաւ գիտեմ թէ գործի խօսքերը շատ չեն հետաքրքրեր նազելաչուեք ունկնդրուհիներս և անոնց համբերութեան հետ խաղալ անկրթութիւն մըն է զոր չպիտի ներէին Համալ-Պաշիի շէֆերս։

Համառօտ պիտի խօսիմ.

Որովհետեւ կը զգամ թէ պըխմիշ եղած էք ատենախօսութիւններէն ինչպէս նաեւ բանախօսներէն. բայց պիտի ջանամ նմանիլ մեր բանախօսներէն այնպիսիներուն որ իրենց ունկնդիրներուն հաճոյք կը պատճառեն ճիշդ այն վայրկեանին ուր կը դադրին խօսելէ։

Այո՛, Տեարք իմ և Տիկնայք, պահ մը ձեր ամբողջ ուշադրութիւնը փոխ առէք ինծի —վախնալիք բան չի կայ— և կը յուսամ որ շատ չպիտի ցաւիք այդպէս ըրած ըլլալնուդ համար, այդքան պզտիկ հաճոյակատարութիւն մը անշուշտ շատ չէք գտներ մէկու մը համար որ բանտի, աքսորի և շղթայակրութեան ամբողջ տառապանքները կրեց, ազատութիւնը հռչակուելէն անմիջապէս ետքը։

Ուստի կը սրբեմ պեխերս, կը խմեմ ումպ մը ջուր և ահա կը սկսիմ։

Մարդկային ընկերութիւնը երկու մասի կրնայ բաժնուիլ. Ա. Անոնք որ ստակ կորսնցուցած են սակարանի մէջ և Բ. անոնք որ տակաւին երբեք ոտք չեն կոխած Պօրսան։

Ըստ իս, աւելի դիւրին է դրամ վաստըկիլ հերոսութեամբ քան սակարանի շահագիտութեամբ։ Անոնք որ կը ճանչն[illegible] ուրիշներու [illegible] օգտուելով ստակ շահիլ, պարզապէս տանձեր են այսինքն արմուտներ։

Զարիֆի անունով յոյն բարեկամ մը ունէի, Քօմիսեան խանի տակը խանութ ունեցած ատեն, այդ չունչանորդի մարդը ամէպ կ'ըսէր ինծի — երանի՜ անոնց որ վտանգի տակ դրած դրամին տասը կ'առնեն առանց միջնորդչէք մը վճարած ըլլալու։

Իմ գիտցածս տեարք և տիկնայք Զարիֆի ըսածին պէս մարդ տակաւին աշխարհ չէ եկած։

Պօրսան խաղացողը, ամէն բանէ առաջ, պէտք է փիլիսոփայ ըլլայ և սովորած ըլլայ ստակ կորսնցնել՝ ժպիտը չրթունքներուն վրայ, որովհետեւ եթէ հարկ ըլլար անձնասպան ըլլալ ամէն մէկ կորուստի, մարդս կեանքին մէջ ժամանակ չպիտի գտնէր ուրիշ բան ընելու։

Ասով հանդերձ ըսել չեմ ուզեր թէ պօրսայի մէջ ստակ շահիլը շատ դժուար և կամ չըլլալիք բան մըն է։ Իմ խոնարհ կարծիքովս սեղանաւորական և կամ սակարանական տալավէրաճի մը դրամ շահելու համար, մարդս պէտք է ունենայ օձին խոհեմութիւնը, կատուին ճկունութիւնը, աղուէսին խորամանկութիւնը, շնագայլին յանդգնութիւնը և Բիւզանդ Քէչեանի խոհականութիւնը։

Եթէ այս ըսած յատկութիւններուս գոնէ կէսը չունիք, կը խրատեմ ձեզի Մէհմէտ Ալի փաշա խանէն անդին չանցնիլ։ Շատ շատ Ռէճէպին կրնաք կանգ առնել։

Պարտիմ ձեզ ազդարարել թէ սփէքիւլասիօնի արժեթուղթերը երկու շարժում կ'ունենան. կամ այն է որ վեր կ'ելլեն և կամ այն է որ վար կ'իջնան։

Միջեւ գացած ատեննին լաւագոյն բանը որ կրնաք ընել Ճենիօն կէս Սպաթէնի գարեջուր խմելն է։

Եթէ խրատ մը ունիմ, ձեզի տալիք այն ալ սա է որ, եթէ միտքերնիդ դրած էք անպատճառ շահ մը ձեռք անցընել, պէտք է որ արժեթուղթ մը ինկած ատենը ծախու առնէք, վեր ելած ատենը կրկին ծախելու համար և կամ վեր ելած ատենը ծախէք, ինկած ատենը գնելու համար. ըստ իս, ասկէ զատ ուրիշ հնարք չի կայ քանի մը փարա շահելու համար։

Եթէ սակարանական գործողութիւններու մէջ ելեւէջի խնդիր չըլլար, ինչո՞ւ համար կ'ուզէք որ Քօմիսեան խանի մէջտեղը երկայն, օձապտոյտ սանդուխ մը շինած ըլլային։

Նայեցէք որ կրցածնուդ չափ ձեր գործողութիւնները շահ մը արտադրեն։

Շատ վաստակած ըլլալու համար չէ տեսնուած մէկը որ ինքզինքը Սէրայ-Պուրնուին ծովը նետած ըլլայ։

Եթէ տրուած խորհուրդներուն կէս առ կէս հետեւիք, ես գրաւ կը դնեմ որ բան մը չէք կորսնցներ... ձեր ստակէն զատ։

Հիմա, ուրիշ պարտականութիւն մը ունիմ կատարելիք իմ պատուական ունկնդիրներուս հանդէպ. Հարցուցէք ինծի, ազատ էք. թէ ո՞ր թուղթերն են որ ամենէն շատ հաւանականութիւն ցոյց կուտան շահ մը [illegible]։

Դուք, տիկի՛ն (խօսքը ազատական թռուցիկ մը ունեցող խաթունի մը ուղղելով,) դուք, ինչպէս որ կ'իմանամ քանի մը հատ Պալիա-Քարայտըն ունիք եղեր, պահեցէք զանոնք թանկագին գոհարներու պէս, կրնայ ըլլալ որ օրին մէկը շատ գին ընեն, եթէ այդ ընկերութիւնը չի սնանկանայ։

Գուցէ առարկէք թէ բաղդ չունիք և թէ ի՛նչ բանի վրայ որ ձեռք կը դնէք, անպատճառ կ'իյնայ։

Ատիկա ճիշդ չէ, քանի որ ձեր քովը նստող գեղանի օրիորդները ատոր ճիշդ հակառակը կրնան ապացուցանել ձեզի։

Դուք ալ (խօսքը պարոնի մը ուղղելով) կ'երեւայ թէ Քարբէթներուն վրայ կը խաղաք։ Ատիկա խելացի բան է, տեսէք, քանի որ շատ աւելի շահաւոր է խալիի վրայ խաղալը՝ քան կանանչ չուխայի.... Գոնէ քնատ չէք մնար։

Իսկ դուք, պարոն, (խօսքը գլխարկաւոր պարոնի մը կ'ուղղէ այս անգամ) ինծի կը հարցնէք թէ Քարա-Սու առնելո՞ւ է թէ Քասանտրա։

Եթէ ինծի կը հաւատաք, Քարա-Սու առէք եթէ կը նախընտրէք ուտել քան քնանալ, իսկ եթէ քնանալ կ'ուզէք և ոչ թէ ուտել, այն ատեն հազար հատ Քասանտրա առէք. իսկ եթէ ոչ քնանալ և ալ ուտել կ'ուզէք, այն ատեն մէկ միջոց մը միայն կայ, ան ալ սա է, կէս առ կէս Քասանտրա առէք և մնացած ստակովնիդ ալ Քարա-Սու։

Եղբայրաբար, ազգասիրաբար, մարդկօրէն եթէ օգտակար կրնամ ըլլալ ձեզի, սիրելի Տեարք և Տիկնայք, այն ալ հետեւեալ խորհուրդը տալով կրնամ նպատակիս հասնիլ։

Հազար տեսակ ճամբայ կայ ստակ չինելու. Պօրսան թերեւս ամէնէն հեշտինը չէ, բայց եթէ անպատճառ Պօրսային կողմը հանդիպիլ կ'ուզէք, ձեր ստակը բոլորովին չի փճացուցած խրատս ըլլայ ձեզի, անոր դռնէն ներս չի մտած, անգամ մը Միքսուին հանդիպեցէք և տաք տաք պիրօշ մը թխմեցէք ներս։ Գոնէ ատիկա քեար կը մնայ։

Իսկ եթէ անզգալի մարմաջ մը ունիք անպատճառ ձեր ստակը Ֆօնտօֆ պառկեցնելու, այդ պարագային կը յանձնարարեմ ձեզի «Ազատամարտ»ի այս կամ այն Ֆօնտը, ուր գոնէ կորուստները անըզգալի կ'ըլլան։

Նորէն դուք գիտէք, Տեարք և Տիկնայք։

Ընդօրինակեց՝ Ե. ԱԼՓԻԱՐ

„ԱՊԱԳԱՅ ՊՐՈԼԵՏԱՐԸ„

(Սոցիալական ժամանց)

Մեր փողոցէն անցեալ օր,
Տեսայ կ'անցնէր իշուն ձագ.
Աչքովս տեսայ ես խաչ օր,
Այն որ կ'ըսուի աւանակ։

Մեղմիւ կ'երթար հեշտօրօր,
Հակած գլուխն իր աղու.
Կը նմանէր հեզ տղու։

Մայրը կ'երթար առջեւէն,
Բեռցած բեռներ՝ ծանրածանր,
Զերթ գերի մ'անապատէն,
Տանջող զոհի թիփ մը մանր։

Իշապանն ալ ետեւէն
Կը խթանէր կը մշէր.
Մինչ իր ձագը մեղկօրէն
Կը դեգերէր, զի կուշտ էր։

... Խնդիրը չէր գիտէր թերեւս,
Որ օր մըն ալ իր գլխուն,
Իշապանը անխնա՝
Պիտի բերէր մէկ մեծ ձուն։

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ
Ամենքնիս ալ Պրոլետար ենք
Մէկ սիրտ ունինք, խաֆատար ենք
Բայց որովհետեւ Տգէտ ալ ենք
Պուրժուային հովեր կ'առնենք։

ԱՐՄԵՆԱԿ ՀԱՅԿՈՒՆԻ

ԹՈՎՄԱՍ ԹԵՐԶԵԱՆԻ ՔԵՐԹՈՒԱԾՆԵՐՈՒՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄԸ

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

Առ Պ. ՍԴՈՒԱՐԴ ԹԵՐԶԵԱՆ

Այսօր է տարեդարձը այն տխուր օրուան ուր սեւ հող յանձնուեցաւ սիրելի հօրկանդ մարմինը։ Այդ օրէն ետքը դուք դժբախտութիւնն ունեցաք կորսնցնելու նաեւ այն պատուական կինը որ իր կեանքը միացուցած էր մեր անզոյգ Քնարերգակին. Իրենց հոգիները գացին փնտռել մէջ երկնածաղկաց, այն աչքի լոյսը, այն անուշ ծիծաղը որ կը լուսաւորէր ալեւոր հօրդ կեանքը մթնշաղ», ինչպէս կ'ողբերգէր վշտահար Բերթողը՝ վաղամեռ եղբօրդ, Առմանին ակնարկելով։

Այս ընտանեկան երրեակ կորուստը միայն ընտանեկան անձուկ սահմանին մէջ չէ որ անհուն պարապ մը կը թողու, այլ նաեւ հանրութեան համար, երկրին համար, ազգին համար, վասնզի Թերզեան՝ որքան ալ ծագումով ծնունդով օտար՝ հոգիով, կրթութեամբ, զգացումով ու խոհելով հայ էր և հայութեան ալ պարծանք՝ իր տաղանդով ու իր քնարով։ Վենետիկ եղաւ իր հոգիին աւազանը և ներշնչարանը, հոն կնքուեցաւ ու օծուեցաւ՝ կոչուելով գերազանցօրէն գեղապաշտ քնարերգակն ըլլալ դժբախտ ազգի մը զոր կը սիրէր հոգւովին, և որուն մատենագրութեան բուրաստանին բերաւ ընծայել իր հոգիին է՛ն անուշ, է՛ն քնքոյշ ծաղիկները։ 1855էն մինչեւ 1909, ըսել է աւելի քան կէս դար իր քնարը հնչեցուց ճշմարիտ Հայու մը խանդով ու պանծացուց հայ մուսան։

Իր քնարին մէն մի թելը հայ զգացումի հարազատ շեշտովն էր որ թրթռաց երգելով Սանդուխտը, Արշակ Բ.ը, Նախնի դիւցազունները, հայ հանճարի հերոսները, մատենագրական մեծ դէմքերը, որոնք իր գրչին ու շունչին ազդեցութեամբ հոգի կ'առնէին ու դարերու ընդմէջէն իրենց վեհ տիպարները կ'ուրուագծէին հայ սերունդներուն մտքին առջեւ։ Իր վերջին քերթուածը, Տաղ վերակենդանութեան, որ —աւա՜ղ— իր կարապի երգն եղաւ, դեռ կը հնչէ մեր ականջին.

Ո՜վ իմ հրաշագեղ անուշ հայրենիք,
Ո՜հ թէ չըլլայիր այնչափ գեղեցիկ,
Եւ կամ թէ հզօր ըլլայիր գոնէ
Որ քեզ նախանձօղք վախնային քենէ։

Վաղամեռ Դուրեանի «Իմ Մահը»էն ետքը, Թերզեանի Իմ Կեանքը հայ ուսանողութեան շրթունքին վրայ պիտի թրթռայ, իբրեւ չքնաղօրէն՝ պերճօրէն արտայայտումը անոնց ապագայատես հայեցողութեան որ կը ցոլացնէ իրենց շողարձակ ճառագայթումը դէպի ապագան որուն հաւատքը ունէին։

Ա՜հ գերեզմանս այնտեղ ըլլար
Ուր Վոսփորի դարեւանդներ
Ծաղկապսակ ու միշտ դալար
Թանան յալիս ջրերնուն պատկեր։

Այսպէս կ'երգէր ան ու այնպէս ալ վախճան մը ունեցաւ, Վոսփորի «ծաւի ծաւի ալեակներուն» վրայ իշխող Շիշլիի

„ԱՐԵՒԵԼՔ„Ի ԹԵՐԹՕՆԸ   ԹԻՒ 26

ՀԱՆՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ ԿՐՕՆՔՆԵՐՈՒ ԵՒ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հեղինակ Ն. ՍԻՄՕՆ

ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ ԳԼՈՒԽ

Ժէզէուս Քրիսթնա, Յիսուսի հնդիկ նախահայրը

Տրենտէի եկեղեցական սուրբ ժողովը լաւ նախազգուշութիւն մը ձեռք առած է. Նզոված է բոլոր անոնք որոնք կը յաւակնին ըսելու թէ Կաթոլիկ կրօնքի վարդապետութիւններն ու ծէսերը հին կրօնքներէ կը բխին։

«Եթէ մէկը ըսէ թէ, կ'ըսէ այդ ժողովը, Նոր օրէնքի բոլոր խորհուրդները Յիսուս-Քրիստոսի կողմէ հաստատուած չեն... նզովեա՛լ ըլլայ»։

Յիսուս-Քրիստոս գուշակած ըլլալով որ մօտ ատենէն աշխարհ պիտի կործանի, խորհուրդներով կրօնք մը ստեղծելու յաջողութիւնը յանձն չէ առած և քրիստոնէութիւնը ստիպուած է չէնք չնորհք աւարի տալ հրէական, հռոմէական, պարսկական, հնդկական, եւն. կրօնքները։

Տրենտէի ժողովին թուղթէ նզովքը այլեւս ո՛չ ոք սարսափեցնելուն, քննութիւնները ցոյց տուած են որ քրիստոնէութիւնը պարզապէս Արեւելեան կրօնք է զոր բերած խառնած են Հրէութեան հետ։

Տիւբիւի իր հռչակաւոր գործին մէջ (Ծագումն ամէն Պաշտամունքներու, հատոր Ե. երես 136) արաբացի աստղագէտի մը խօսքը կը յիշէ, որմէ կը տեսնուի որ Պարսիկները, Քաղդէացիները և Եգիպտացիները, Յիսուսի ծնունդէն շա՜տ առաջ, ուրիշ Յիսուս մը կը ճանչնային որ Քրիստոս կը կոչուէր և որ կը ներկայացնէին իբրեւ մանկիկ մը կոյսի մը գրկին մէջ։

Արդէն իսկ եկեղեցւոյ առաջին դարերուն, Գնոստիկեանները որոնք կ'ուզէին կրօնք մը հիմնել պղատոնական փիլիսոփայութենէ, քրիստոնէութենէ և Արեւելեան կրօնքներէ փոխ առնուած տարրերով, առաքեալներու հետ իրենց վիճաբանութեան ատեն կ'ըսէին. «Ձեր նոր կրօնքը ուրիշ բան չէ՝ եթէ ո՛չ Արեւելեան խորհուրդներու մէկ ժողովրդականացած ձեւը»։

Պ. Լուի Ժաքօլիօ, գիտուն հնդկագէտը, Հնդկաստանի մէջ գտաւ այն խորհրդաւոր Յիսուս-Քրիստոսը որ այնքա՛ն շահագրգռած էր Տիւբիւին, և զայն ներկայացուց երկու գիրքերու մէջ, որոնք են՝ «Աստուածաշունչը Հնդկաստանի մէջ» և «Քրիսթնա»։ Այդ երկու գործերը մեր առաջնորդը պիտի ըլլան այս գլուխին համար։

Հնդկական կրօնքը, ամենէն հին կրօնքներէն մէկը, հիմնուած է իր աստուածներուն յաջորդական մարմնաւորումներուն վրայ։ Այդ աստուածները աշխարհ կու գան, զանազան կերպարանքներով, ամէն անգամ որ պէտք տեսնեն։

Կրօնքները հիմնուած են Աստուծոյ երեւումներուն վրայ՝ իր կամքը ընտրուած մարդոց։ Ինչ որ «յայտնութիւն» կը կոչուի։ Պաշտամունքները ուրիշ բան չեն, այլ միամիտ հաւատք մը ցնորատեսներու կամ խաբեբաներու հաստատութեանց. որոնք կը պնդեն թէ աստուածութեան այցելութիւնը ընդունած են և կամ բո՛ն իսկ իրենք աստուած են։ Քահանային դերը կը կայանայ քաջալերելու և տարածելու այդ հաւատալիքները որոնցմով կ'ապրի։

Մովսէս կը յայտարարէ թէ Աստուած երեւցած է իրեն լերան վրայ և կը հիմնէ հրէական կրօնքը. Ս. Պօղոս կը պնդէ թէ Յիսուս երեւցած է իրեն՝ և կը ստեղծէ քրիստոնէութիւնը. Իրմէ ետքը ուրիշներ նոյն հաւաստումով կրօնքներ հաստատած են....

Եթէ նոր կրօնքներ չեն ծնիր նոյն պայմաններու մէջ, պատճառը պարզապէս այն է որ այլեւս հին միամիտ հաւատքը չէ մնացած։

Հնդիկներու մէջ աստուածները ատեն ատեն կը յայտնուէին զանազան կերպարանքներով. Ասիկա հիանալի միջոց մըն էր հաւատքը վառ պահելու. Կարելի է ըսել որ Հնդիկները յայտնութեան բաժանորդ գրուած էին. Մեր օրերուն, կաթոլիկութիւնը կը հետեւի կրօնքի երիտասարդացման այս դրութեան, ժամանակ առ ժամանակ Ս. Կոյսը երեւցնելով։

Հնդիկները երեք աստուած ունէին որոնք երրորդութեան անունին տակ միակ աստուած մը կը կազմէին. Անոնք են՝ Պրահմա, Վիշնու և Սիվա։

Երրորդութիւնը Քրիստոնեաներուն կողմէ որդեգրուելով, երբ երեւցաւ զըւարթ ծիծաղներ յառաջ բերաւ Հեթանոսներուն մէջ. Յոյն հեղինակ մը կատակաբանելով մեզ կը պատմէ Նորադարձի մը շփոթութիւնը, որ իր մատներովը համրելով երեք աստուածները, հաշիւին մէջէն չէր կրնար ելլել ու, հակառակ իր կամքին չէր կրնար համոզուիլ որ մէկ՝ երկուք ալ՝ մէկ կ'ընէ։

Պրահմա չորս անգամ աշխարհիս երեսը իջած է և ամէն անգամուն երկար տարիներ մնացած։ Վիշնու տասնեակ [illegible] եկած է հոս, ըստ պարագային ձուկի, կրիայի, կինճի կերպարանք առնելով ու վերջապէս եկած է նաեւ մարդու կերպարանքով և Ժէզէուս Քրիսթնա անունով։ Այս վերջին մարմնաւորումն է ներկայ գլուխին նիւթը։

Վիշնու, պտոյտ ելլելով, իջաւ հնդկական քաւարանը։ Հո՛ն աչքովը տեսաւ մեղաւորներու տառապանքը և որոշեց աշխարհի վրայ իջնել հո՛ն բարոյական քարոզելու և մեղքերը քաւելու համար։

Ինքն իրեն մտաւ Տէվանակի Կոյսին արգանդը և, Հնդկաստանի հարաւային կողմը, Մաթուրայի մէջ, ծնաւ Յիսուսէն երեք հազար տարի առաջ։

Իրեն Խրիսթնա կամ Քրիսթնա անունը տուին, որ ըսել է սրբազան և իր աշակերտները այդ անունին վրայ աւելցուցին Ժէզէուս անունը, որ կը նշանակէ՝ զուտ աստուածային գոյացութիւն։

Իր գալուստը բազմաթիւ մարգարէներու կողմէ ծանուցուած էր. Տէվանակի Կոյսին մայրը Մաթուրայի Ռաճային քոյրն էր. Այս վերջինը երազին մէջ տեսաւ որ այդ կոյսէն ծնած զաւակ մը զինքը մեռցնել պիտի տար, իր գործած ոճիրներուն պատճառաւ. Ուստի Տէվանակին բանտարկեց աշտարակի մը մէջ, յետոյ թոյն խառնեց իր կերակուրներուն մէջ և վերջապէս առանց սնունդի թողուց. Բայց ատոնք ո՛չ մէկ օգուտ ըրին և կոյսը շարունակեց ապրիլ։

(Շարունակելի)

բարձունքը ունենալով իրեն հանգստարանը, որ ամէն որդի ու մաքի տէր Հայու համար պէտք էր ըլլայ ուխտատեղի մը։ Իր հողակոյտին վրայ դեռ չկայ արոչին նշան մը, բայց ամէնքս ալ մեր սրտին մէջ ունինք իր քաղցր յիշատակը որ մեղմէ կաքն ալ դարէ դար պիտի մնայ անմահ, ցորչափ ապրի Հայն ու հայկական դպրութիւնը։

Բայց ձեր վրայ, սիրելի պարոն, կը ծանրանայ սեպուհ պարտականութիւն մը, դուք՝ ըլլալով ժառանգորդն իր մտքին ոյժերուն չքնաղ արտայայտութեանց՝ որոնք ցանուցիր քերթուածներու ձեռագիրները կը կազմեն, զանոնք անկորուստ պահող գանձարանութեան դերը չէ որ պէտք է ստանձնէք, այլ իբրեւ հաւատարիմ աւանդապահ, իբրեւ նախանձախնդիր որքան այդ թանկագին գրուածներուն, նոյնքան ալ հայրենի յիշատակին յաւերժացման, պարտիք զանոնք լոյս աշխարհ բերել՝ ամփոփելով հատորի մը մէջ որուն հրատարակման ծախքը այսօր մէկէ աւելի գրասէրներ փափաք յայտնած են հոգալ։ (*)

Հայ դպրութեան անունով կոչում կ'ընեմ ձեր զգացումներուն, որպէսզի հաւատարիմ ձեռքերու յանձնէք այդ գրական գանձերը զանոնք դասաւորելով կարգի դնելով՝ հրատարակութեան տալու համար։ Այսպէսով, տէր, կանգնած կ'ըլլաք գրական չքնաղ կոթողը որուն արժանի է ձեր հանգուցեալ հայրը և հատորին արդիւնքով ալ կրնաք իր հողակոյտը զարդարել փառաւոր շիրիմով մը, ուր հայ մուսան դափնեպսակ հիւսէ անմահ քերթողին գլխուն։

Անմահ հրեշտակ որ մանկական
Օրօրոցին քով հսկելով՝
Վարդէ պսակ հիւսել գլխուս
Մօրս տայիր համբոյրներով,
Քե՛զ երկնաւոր սիրոյն թարգման,
Քե՛զ իմ ընկեր միայնութեան
Առ քե՛զ Մուսայդ իմ սրտանան
Բոլոր իմ տենչքն ու իմ գորով։

Այս պէտք էր ըլլար իր գերեզմանին վրայ քանդակուած տաղը, ինչպէս եղած էր իր կեանքին եռանդոտ շրջանին տենչն ու գորովը։

Ձեր հօր յիշատակը ինչպէս հանրութեան կը պատկանի, անոր ժառանգութիւնն ալ ազգային սեփականութիւն մը պարտ էր ըլլալ։ Այսպիսի յարգանք անոր յիշատակին ընծայել չպիտի փափաքէի՞ք միթէ։

ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆ

Յ. Գ.— Մուրատ-Ռափայէլեան սաներն ալ, որոնց Սագըզ Աղաճի կողմերը գիւղ մը հաստատած են, պարտականութեան բաժին մը ունին Թէրզեանի յիշատակին հանդէպ. իրենք, սակայն, այդ պարտականութիւնը ըմբռնելու երեւոյթ չունին։ Հ. Մ. Սրմաքեանի թելադրութեամբ սարքած ունեցայ անձամբ յիշեցնելու այդ կէտը, բայց առաջին բառէն իսկ զգացի թէ Թէրզեանի յաջորդող սերունդները նոյն սգէն չեն ներշնչուած և այդ պարտականութիւնը կատարելու կոչուած չունին։ Մէկ խօսքով, իրենց գիւղը լոկ ժամանցի տեղ մը կը նկատեն ուր աւելի ձեւակերպութիւն կը փնտռեն իրենց կանոնագրին գործադրութեանը մէջ։

Ս. Դ.

(*) Ծան.— Առ այժմ երկու տարբեր անձերու կողմէ փափաք յայտնուած է իրենց դրամական միջոցներով հրատարակել Թէրզեանի գրական գործերը, որոնց մէջ բացի հանդէսներու և օրաթերթերու մէջ լոյս տեսած քերթուածները, կան Դիւցազներգութիւն մը՝ հայերէն բնագիրով և ֆրանսերէն թարգմանութիւնով, Գեղեցկագիտութեան վրայ ընդարձակ ուսումնասիրութիւն մը՝ մասամբ տպուած Բազմավէպի մէջ, և այլն։

Արտաքին Լուրեր

ՌՈՒՍԵՒՉԻՆԱԿԱՆ ԱՆՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՋԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Բեթերսպուրկէն փետր. 7 թուականով Թայմզի կը հեռագրեն. «Արտաքին գործերու Նախարարը ստացաւ Չինաստանի պատասխանը, զոր գոհացուցիչ կը նկատէ։»

*** Բեթերսպուրկէն դարձեալ նոյն թուականով Մաթէն թղթակիցը կը հեռագրէ. «Ամէն մասով կ'իրականանան այն բոլոր ենթադրութիւնները՝ զորս ըրած էինք Չինաստանի տալիք պատասխանին մասին։ Չինաստանի արտաքին գործերու Նախարարը կ'ընդունի որ Ռուսիոյ ըրած պահանջումները իրաւացի են, բայց կը ջանայ նաեւ կարգ մը թիւրիմացութիւններ երեւան հանել, միեւնոյն ատեն խնդրին բոլոր պատասխանատուութիւնը ծանրացնելով չինացի պաշտօնատարներուն վրայ, որոնք, կ'ըսէ, Բեքինի կառավարութեան կողմէ իրենց հաղորդուած հրահանգները չեն գործադրած։ Ռուսիոյ արտաքին գործոց Նախարարը այսօր պաշտօնական գեկոյց մը հրատարակեց, որով Չինաստանի ղրկած պատասխանագրին բարեկամական և գոհացուցիչ ոճով մը խմբագրուած ըլլալը կը յայտարարէ։ Հիմակուընէ իսկ վերջացած կը նկատուի այն սուր հանգամանքը զոր առած էր ռուսաչինական անհամաձայնութիւնը։ Թանի տուած մեկնութիւնները մեծ զարմանք կը պատճառեն հոս։ Նովոյէ Վրեմիա սրտնեղած է ասանկ բանին համար որ, շատեր յարաբերութիւն մը կը կարծեն տեսնել Բոցտամի տեսակցութեան և ռուսաչինական անհամաձայնութեան միջեւ։ Կազեթ տը Լա Գրուա հեռաւորը կը գրէ. «Կը զարմանանք թէ ինչո՛ւ ֆրանսերէն թերթը ասանկ ենթադրութիւն մը կրցած է ընել, քանի որ Ֆրանսա մանրամասնօրէն տեղեակ է այն բոլոր բանակցութիւններուն, զորս մենք կ'ընենք Չինաստանի հետ և որոնք տարիէ մը ի վեր կը շարունակուին։»

ԺԱՆՏԱԽՏԸ ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Մոնկոլիոյ և Աստրախանի շրջականերուն մէջ չէ միայն որ ժանտախտը իր կոտորածները կ'ընէ, այլ զոհեր կ'ընէ նաեւ Եգիպտոսի մէջ, որ Եւրոպայի քիթին տակ կը գտնուի, ինչ որ չերկանխատեսուէր։ Քանի մը օր առաջ, Ֆրանսայի բժշկական Ակադեմիային մէջ, երկու ականաւոր բժիշկներ յայտնած են այս պարագան։ Բրոֆ. Շանթմէս ցոյց տուած է վտանգը, յայտարարելով որ ժանտախտը մէջտ կը սպառնայ Եւրոպայի, քանի որ հակառակ Անգլիացիներուն ըրած ջանքերուն և գործադրած արտակարգ միջոցներուն, այս զարշելի հիւանդութիւնը երբեք արմատապէս անհետացած չէ Եգիպտոսէն և մանաւանդ Հնդկաստանէն։

*** Բեթերսպուրկէն Թայմզի կը հեռագրեն թէ ժանտախտը Մոնկոլիայէն կը տարածուի դէպի հիւսիս։ Բալկանի, Քիազայի և Ուրկայի ճամբուն վրայ քանի մը դէպքեր պատահած են։ Եթէ այս լուրերը ճիշդ են, ըսել է ժանտախտը Բայքալ լճին շրջակայ քաղաքներուն կը մօտենայ։

*** Լոնտոնէն փետր. 8 թուականով կը հեռագրեն. «Այս իրիկուն պաշտօնական յայտարարութիւն մը հրատարակուեցաւ, որով կ'ըսուի թէ Թիէնձինի անգլ. ընդհ. հիւպատոսին պատրաստած տեղեկագրին համեմատ, նոյն քաղաքին մէջ սկիզբէն ի վեր ժանտախտէ 61 հոգի մեռած են։»

ԱՆԳԼ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Անգլ. Խորհրդարանին փետր. 8ի նիստը մեծ բազմութեան մը ներկայութեանը տեղի ունեցեր է. երեսփոխաններու աթոռները ամէնքն ալ գրաւուած իսկ ներքանցքներուն մէջ նստելու տեղ չէ մնացած եղեր։ Լորտերը մանաւանդ փութացեր են ներկայ գտնուելու այս նշանակելի նիստին, տեսնելու համար թէ ի՛նչ դարձուածք պիտի առնէ այն օրինագիծը որով իրենց կարգ մը առանձնաշնորհումներէն պիտի զրկուին, մանաւանդ վեթոյի իրաւունքէն։ «Այս օրինագիծը, յայտարարեր է Պ. Ասքուիթ, այն օրինագիծն է որ Խորհրդարանին մէջ առաջին անգամ 1910ին կարդացուեցաւ։ Պարզապէս անհնարին է. 1906էն ի վեր Լորտերը Խորհրդարանին ներկայացուած բոլոր օրինագիծները մերժեցին։ Պատմութիւնը պիտի ըսէ թէ քաղաքական տխմարութեա՞ն աստիճան կոյր գործ մը կատարած եղաւ Լորտերու Ժողովը, մերժելով 1909ի պիւտճէն։ Այդ ճակատագրական օրը, Լորտերու Ժողովը քաղաքականապէս անձնասպան եղաւ։ Ժողովուրդը երբեք միակ Ժողովով մը վարուած կառավարութիւն չուզեր։ Մեր ներկայացուցած օրինագիծը կ'ընդունի որ պէտք է երկրորդ Ժողով մը եւս գոյութիւն ունենայ, բայց այս Ժողովին կազմութիւնը ժողովրդական հիմի մը վրայ դրուած ըլլալու է և անոր անդամները ժառանգական ըլլալու չեն։ Ներկայ օրինագիծը այս նպատակին համար առնուած առաջին քայլ մըն է։»

ՓՈՐԹՈՒԿԱԼԻ ՄԷՋ
ՑՈՅՑ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Վերջերս Փորթուկալի Կոյմպրա քաղաքին մէջ արքայականները բաւական բուռն ցոյց մը ըրեր են։ Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարը իր ճամբորդութեանը միջոցին Կոյմպրա քաղաքը հասնելով՝ զօրանոց կ'երթայ և տանիքին վրայ ելլելով կը սկսի բանախօսութիւն մը ընել։ Բայց ժողովուրդը անոր վրայ կասկ կ'ընէ և Նախարարը բազմաթիւ ոստիկաններէ պահպանուած՝ վար կ'իջնայ։ Անմիջապէս քաղաքին արքայականները կ'ըմբոստանան և չուցարարները կը սկսին հրացանի հարուածներ պարպել։ Շատ մը մարդիկ, կիներ և տղաքներ կը սպաննուին։ Խռովութիւնները կը սկսին գոցուիլ և հրապարակը կ'ամայանայ։ Բայց փետրուար 2 թուականով հասած նամակ մը կ'ըսէ թէ անդորրութիւնը վերահաստատուած է, բայց կը վախցուի որ մի գուցէ արքայականները նոր ցոյց մըն ալ ընեն։ Միւս կողմէ սակայն կարգ մը գործակալութիւններ կ'ըսեն թէ այս լուրը չափազանցուած և բոլորովին այլափոխուած է, Բարիզի Փորթուկալի դեսպանատունն ալ արդէն այս դէպքը հաստատող լուր առած չէ։

Ներքին Կեանք

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Կ'ըսուի թէ ելմտական Նախարար Ճավիտ պէյ դիրքը ամրացած է։ Կատարեալ համաձայնութիւն գոյացած է ելմտական նախարարին և Օսմ. Քոմիթէի Սելանիկի կեդրոնին պատուիրակներուն միջեւ, որոնք կատարելապէս համամիտ գտնուած են Ճավիտ պէյի յայտագրին ու տուած բացատրութիւններուն։

*** Եպարքոսը կրթական Նախարարի պաշտօնը առաջարկած է Պաղտատի երեսփոխան և Թանինի խմբագիր Պապանզատէ Իսմայիլ Հագգը պէյի։ Կը հաւատացուի թէ Հագգը պէյ ընդունած է այդ պաշտօնը, պայմանաւ որ խնդիրը ենթարկէ Մ. և Յ. Կուսակցութեան հաւանութեանը։ Իթթիհատական կուսակցութեան անդամներէն ոմանք Հագգը պէյէն դժգոհ են։ Ուրիշներ չեն ուզեր որ կուսակցութիւնը իր լաւագոյն բանախօսներէն մէկէն զրկուի։ Միւս կողմէ ալ կը ծանուցուի թէ Հագգը պէյ բացարձակապէս մերժած է իրեն առաջարկուած նախարարական պաշտօնը։

*** Խորհրդարանական լաւատեղեակ շրջանակներու մէջ զրոյց կը շրջի թէ Մ. և Յ. Կուսակցութիւնը արար երեսփոխան մը իբր ընտրելի պիտի առաջարկէ հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան համար, որպէս զի արար տարրին գոհացում մը տրուի։ Մինչեւ հիմա Արար կ'ըլլային Եվգաֆի նախարարները։ Խայրի պէյի Եվգաֆի նախարար անուանուիլը այդ սովորութեան ալ վերջ տրուած է։ Իթթիհատական կուսակցութիւնը կ'ուզէ հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնը յանձնել Հալէպի երեսփոխան և կուսակցութեան ազդեցիկ անդամներէն Ապտիւրրահման պէյի կամ Լազգիէի երեսփոխան Էմին Արսլանի։ Այս առթիւ երեսփոխան Մանսուր փաշայի և Երուսաղէմի երեսփոխան Րուհի-էլ-Խալիտի ընտրելիութեան վրայ ալ կը խօսուի։ Այս լուրն ալ կը հերքուի։

ԵԷՄԷՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Իմամ Եահեայի կուսակիցները Մէնախէի վրայ յարձակում գործած են։ Պատուազօրքը, կառավարութեան հաւատարիմ մնացած ցեղերու աջակցութեամբ, յաղթած է եւ մղել ըմբոստները։

*** Եէմէնի արշաւախումբին հրամանատար Իզզէթ փաշա արտօնուած է [illegible] ներ նուիրելու կառավարութեան հաւատարիմ մնացած չէյխերուն։ Իզզէթ փաշա գրեթէ եռապատիկ ամսաթոշակ պիտի ստանայ Եէմէն գտնուած միջոցին։

*** Պատերազմական Նախարարութեան հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Շէյխ-Սէիտ հեռագրական պարանը կտրուած է ապստամբներուն կողմէ։

*** Անթել հեռագրի չորս կայաններ պիտի հաստատուին Եէմէնի մէջ, Մարքոնիի դրութեամբ։

ԱԴՐԻԱԿԱՆԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Թանի Վիէննայի թղթակիցը կը հեռագրէ. «Թուրքիոյ մէջ շինուելիք երկաթուղիներու օրինագծերուն Թանի կողմէ հրատարակուելէն ի վեր, Դանուբ-Ադրիական երկաթուղիի գծի մասին Վիէննայի թերթերը դարձեալ սկսած են խօսիլ։ Այս առթիւ շրջած զրոյցները և իրարու յաջորդող հերքումները բաւական յստակ կերպով աչքի կը զարնեն թէ Վիէննական կառավարութիւնը մեծ գործունէութեամբ կը զբաղի օրինագիծներուն ուսումնասիրութիւնովը, իր քաղաքականութեան ի նպաստ, Թուրքիոյ տրամադրութիւններուն վրայ ազդելու մտադրութեամբ։ Շատ մը թերթերու կողմէ հրատարակուած սա յօդուածը ցոյց կուտայ թէ այս խնդրին մասին հանրային կարծիքը ի՛նչ է. «Երկաթուղիներու ֆրանսական ընդհ. վարչութիւնը դեռ պաշտօնական բանակցութիւններու սկսած չէ Թուրքիոյ հետ, որոշում մը տալու համար, շինուելիք երկաթուղիի գիծերուն հարաւային մասին շինութեանը համար, ինչպէս յայտնի է այդ գիծը պիտի անցնի Մէտտարայէն, Բրիլէփէն և Բրիզրէնէն, հասնելու համար Սան-Ճիովանի-տէ-Մէտուա։ Ֆրանսական ընկերութիւնը յայտարարած է միայն որ այդ շինութեանը պիտի ձեռնարկէ։ Թուրք կառավարական շրջանակներու մէջ մտադրութիւն կար այս առաջարկին հաւանութիւն տալու, Թուրք սպայակոյտի վճռական մերժումին հետեւանքով, հանրօգուտ շինութեանց Նախարարը իր տեսակէտը փոխեց և մեծ եպարքոսին ուղղեց տեղեկագիր մը, որուն մէջ կ'ըսէ թէ այս գծին շինութեանը հակառակ է և կը նախընտրէ միւս գիծը որ է Սկիւպ, Քալքանտելէն, Կոստիվար, Մաթի, Ալեսիօ։ Միւս կողմէ, Արեւելեան երկաթուղիներու ընկերութիւնը հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան խնդրագիր մը ուղղած է, որով 1905ին ըրած իր բողոքը կը կրկնէ և իր պայմանագրական իրաւունքներուն վրայ կը պնդէ, յայտարարելով որ իրեն կը վերաբերի շինել ամէն գիծ որ Սկիւպ-Միթրովիցայէն պիտի անցնի, սերպ սահմանագլուխը երթալու համար։ Այս պատճառաւ իսկ անկարելի կը դառնայ կատարել նաեւ Դանուբ-Ադրիական գծին շինութիւնը։ Ասկէ զատ, Ընկերութիւնը կ'ըսէ որ եթէ Թուրք կառավարութիւնը Ադրիական գծին շինութեան մենաշնորհը ուրիշ ընկերութեան մը տայ, ինք չպիտի յանձն առնէ կատարել Բրիլէփէ, Տիպրա, Բրիզրէնտ երկաթուղիի նոր գծին շինութիւնը։ Հիմա որ հանր. շինութեանց Նախարարը հարաւային գծին շինութեանը հաճութիւն կուտայ, ֆրանսական ընկերութիւնն ալ տրամադրութիւն կը յայտնէ այդ երկաթուղին շինել, առանց անոր շահագործումին ձեռնարկելու, որովհետեւ Արեւելեան երկաթուղիի ընկերութեանց հետ մրցելու խնդիր կայ։ Հետեւաբար Ֆրանս. ընկերութիւնը տրամադիր է Արեւելեան երկաթուղիի ընկերութեան թողուլ գծին շահագործումը, ու այս վերջինն ալ, այս պարագային, պիտի ջանայ որ շինութեան մենաշնորհը ձեռք բերուի։» Խնդիրը ուրեմն, ինչպէս այս հրատարակութենէն կ'երեւայ, դիւրին չէ լուծել։ Աւստրօ-Հունգարական կառավարութիւնը որ, Աւստրիան Սելանիկի միացնող ամէն գիծ խափանելով այս գծին շինութեանը մասին երբեք մեր խանդավառութիւն ցոյց տուած չէր, թերեւս այս դժուարութիւնները տեսնելով դժգոհ չպիտի ըլլայ։»

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

Բէշթայէն կը հեռագրեն փետր. 11 թուով. «Աւստրիոյ Պատուիրակութեան մէջ, արտաքին գործոց նախարարութեան վրայ վիճաբանութիւն կատարուած ատեն, անդամներէն մէկը հարցուց թէ, օսմ. պաշտօնաթերթին մէջ՝ օսմ. Մեծակոյտին կողմէ Պոսնա—Հէրսէկի բրոթօքոլը քուէարկուելուն վերաբերող պատճառաբանութեանց մէջ ըսուածին համաձայն, իրա՞ւ է որ Աւստրիա—Հունգարիա յայտարարած ըլլայ թէ պատրաստ է մասնակցելու Պերլինի դաշնադրութիւնը ջնջելու կարելիութեան մասին բանակցութեանց։ Հարցապնդողը ուզեց գիտնալ թէ Շքոտրայի եպիսկոպոսին անուանման մէջ, առանց Կ. Պոլսոյ աւստրիական դեսպանին միջամտութիւնը, միթէ փորձ մը չէ՞ տեսնուիր Աւստրիո-Հունգարիոյ ձեռքէն առնելու թեւարկութիւնը կաթոլիկ Ալպանիացիներու վրայ։ Հարցապնդողը յայտնեց թէ եւրոպական տէրութիւնները անտարբեր հանդիսատես կ'ըլլան այն հալածումներուն, որոնց քրիստոնեաները կ'ենթարկուին Մակեդոնիոյ և Հայաստանի մէջ։ Արտաքին գործոց Նախարար կոմս Էրէնթալ պատասխանեց թէ կաթոլիկ Ալ- [illegible] կութեան նկատմամբ փոփոխութիւն մը չէ եղած. նոյնպէս բան մը իմացած չէ այն զրոյցներու մասին թէ տէրութեանց միջեւ բանակցութիւն կը կատարուի Պերլինի դաշնադրութեան 23 ու 61րդ յօդուածները ջնջելու մասին։

ՔԱՓԻԹԻՒԼԱՍԻՕՆՆԵՐԸ

Ռոտոսթոյի երեսփոխան Ցանքօ էֆ. Պօյաճեան Իգտամի մէջ կը գրէ թէ օտարահպատակները իրաւունք չունին պնդելու որ քափիթիւլասիօններու համաձայն, բաթանթ վճարելու պարտաւոր չեն։ Յօդուածագիրը կ'աւելցնէ թէ օտար երկիրներու մէջ բաթանթի տուրք չէր գանձուեր քափիթիւլասիօնները կնքուած ատեն։ Օտարահպատակներուն և Օսմանցիներուն միջեւ մղուելիք առեւտրական պայքարը վնասակար պիտի ըլլայ տեղացիներուն, որովհետեւ Օսմանցիները պիտի ստիպուին աւելի սուղ ծախելու և ի վերջոյ պիտի ստիպուին իրենց խանութները գոցելու։ Ուստի Պօյաճեան էֆ. կ'առաջարկէ որ դարձեալ տէրութեանց մօտ դիմում ըլլայ բաթանթի գանձման մասին, և եթէ անոնք չընդունին, մաքսատուրքը աւելցնել հարիւրին մէկուկէս, բաթանթին տրուելիք հասոյթը ձեռք բերելու համար։ Քափիթիւլասիօններու համաձայն, օտարահպատակները պարտաւոր են կալուածատուրք վճարելու։

ՉԷՍԹԸՐԻ ԾՐԱԳԻՐԸ

Ժէօն-Թիւրք կ'իմանայ թէ Չէսթըրի ծրագիրը յաջողելու ճամբուն մէջ է։ Ինչպէս յայտնի է, Բ. Դրան և Մ. Նահանգաց կառավարութեան միջեւ անհամաձայնութիւն կը տիրէր այդ մասին՝ քաղաքական գետնի վրայ։ Անհամաձայնութիւնը կարգադրուած է երկու կառավարութեանց միջեւ, այնպէս որ Մ. Նահանգաց հպատակները եւրոպական տէրութեանց հպատակներուն նման հաւասար իրաւունքներ վայելեն։ Ուրիշ խնդիր մըն ալ կայ թէ ո՞ւր պիտի յանգի Միջերկրականի եզերքէն անցնելիք երկաթուղիի գիծը։ Չէսթըր առաջարկած էր որ Եումուրթալըգ վերջին կայարանը ըլլայ։ Օսմ. կառավարութիւնը տրամադիր է որ ուրիշ նաւահանգիստ մը ըլլայ գիծին վերջաւորութեան տեղը, որպէս զի թէ՛ ընկերութեան և թէ՛ կառավարութեան շահերը գոհացում գտնեն։ Ամէն պարագայի մէջ Չէսթըրի ծրագիրը աւելի գործօն շրջանի մը մէջ մտած է։

ՔՈԼԵՐԱՆ ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ

Անցեալ չորեքշաբթի քոլերայի երկու կասկածելի դէպքեր պատահած են Իզմիրի մէջ։ Մանրէաբանական քննութեամբ հաստատուած է որ երկու հիւանդները քոլերայէ բռնուած են։ Առողջապահական Խորհուրդը իր վերջին նիստին մէջ որոշած է Իզմիրէն եկող ուղեւորները բժշկական խիստ քննութեան մը եւ 24 ժամ քարանթինայի ենթարկել մաքրանոցի մը մէջ և գոյքերը ապանեխել։

ՓՈԽԱԴՐԱՆԱՒԵՐԸ

Գերմանիայէն գնուած երեք փոխադրանաւերէն մէկը, Օլդենպուրկ, այսօր Պոլսոյ նաւահանգիստը հասնելով Տոլմապաղչէի պալատին առջեւ խարսխեց։ Այդ շոգենաւին անունը փոխուելով՝ Պահրի Սէֆիտ դրուած է։ Այդ շոգենաւը 1890ին շինուած է Թիրֆիլտ նաւագործարանին կող. մէջ։ 566 ձիու ոյժ ունի և 5006 թոն տարողութիւն։ Պատերազմական նախարարը աչքէ անցուց գնուած նոր շոգենաւը։

ԾՈՎԵԶԵՐՔԻ ՀՍԿՈՂՈՒԹԻՒՆ

Երկու մարտանաւեր յանձնարարուած են Ափրիկեան Տրիպոլսոյ ծովեզերքին վրայ հսկելու համար։ Երկու մարտանաւ ալ Սելանիկ պիտի ղրկուին նոյն նպատակով։ Այդ մարտանաւերը այս օրերս ճամբայ պիտի ելլեն։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՔՈՎԷՅԹ

Անգլիոյ Խորհրդարանին մէջ կառավարութեան հարցում ուղղուած է թէ Կ. Պոլսոյ անգլիական դեսպանը ստուգիւ Բ. Դրան յայտարարած է որ Պաղտատի երկաթուղիի մասին բանակցութիւններ չը պիտի կատարէ մինչեւ որ Թուրքիա չը ճանչնայ անգլիական թեւարկութիւնը Քովէյթի վրայ։ Արտաքին գործոց Նախարար Սըր Էտուըրտ Կրէյ պատասխանած է. «Այդպիսի յայտարարութիւն մը ըրած չենք, այլ պարզապէս փափաք յայտնած ենք որ ի հարկին պատրաստ ենք մեզի եղած առաջարկը նկատի առնելու։»

*** Դիւանագիտական շրջանակներու մէջ կը կարծուի որ Անգլիա մեծ զոհողութիւններ ըրած ըլլալով բարեկարգութիւնը և անդորրութիւնը վերահաստատելու համար Քովէյթի մէջ, հոն ունեցած իրաւունքներէն չպիտի հրաժարի։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ

Առջի օր երկրաշարժի բուռն ցնցում մը զգացուած է Օխրիտայի մէջ։ Ցնցումները երկու ժամ կրկնուած են։ Պուլկարական վարժարանը, քաղաքին մեծ մզկիթը և հասարակ կերպով շինուած շատ մը տուներ ծանրապէս վնասուած են։ Ոչ ոք վիրաւորուած է։ Ժողովուրդը բացօթեայ կը բնակի։

ԳԱՅԼԵՐԸ ԿԸ ՎԽՏԱՆ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Խստաշունչ ձմրան յաջորդեց գարնանային զուարթ օդը, բայց գայլերու զուտար ճալի պատմութիւնները վերջ չգտան տակաւին։ Հէքեաթներ կը շինուին գայլերու [illegible] րոնք պարզապէս ծիծաղ կը շարժեն։ Այդպիսի հէքեաթ մըն ալ ծնունդ առած է բարիզեան թերթի մը Պոլսոյ թղթակցին խելապատակին մէջ։ Ահա ի՛նչ կը հեռագրէ այդ թղթակիցը, փետր. 7 թիւով. «Ցուրտին պատճառաւ լեռներէն հեռացած գայլեր երեւան կուգան մեր քաղաքին մէջ։ Վեց օրուան ընթացքին, գայլերը վեց հոգի յօշոտած են փողոցներուն մէջ։ Գայլերու վոհմակ մը Եւրոպացիներու բնակած թաղը մտնելով՝ պահակ ոստիկան-զինուորի մը վրայ յարձակած և գրեթէ ամբողջովին յօշոտած է զայն։ Երէկ իրիկուն քանի մը անցորդներ Սէլիմիէ զօրանոցին մօտ գայլերու կողմէ յանկարծակիի գալով բոլորովին յօշոտուած են։ Իսկոյն ոստիկան-զինուորներու հրամանատարը տասներկու հոգի ղրկած է գազանները հետապնդելու համար։ Բայց աւելի մեծ զինեալ ուժի մը պէտք կայ հաւանաբար, որովհետեւ Պոլսոյ գրեթէ բոլոր թաղերուն մէջ վայրի գազաններ երեւան եկած են, որոնք հին պարիսպներուն դուներէն ներս մտնելով, Պոլսոյ փողոցները կ'արշաւեն։ Այդ թղթակիցը, իր լուրին աւելի զաւեշտական հանգամանք մը տալու համար, կրնար աւելցնել թէ Ա. զօրաբանակը շարժման մէջ դրուած էր, գայլերու յարձակումները ետ մղելու համար, որոնք րէաքսիօնէրներու կողմէ մայրաքաղաքիս վրայ ղրկուած են։

ՑԱՒԱԿՑԱԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ

Պատերազմական նախարարը, առջի օր, ֆրանսական դեսպանատունը երթալով, օսմ. բանակին կողմէ շնորհակալութիւն յայտնեց Ֆրանսայի պատերազմական նախարար զօրավար Պրէօնի մահուան առթիւ։ Դեսպանը այդ ցաւակցական արտայայտութենէն զգածուած, շնորհակալութիւն յայտնած և Շէվքէթ փաշան ապահովցուցած է թէ Բարիզ պիտի հաղորդէ օսմ. բանակին ցաւակցութիւնները։ Մահմուտ Շէվքէթ վերջին անգամ Բարիզ կատարած ուղեւորութեան առթիւ անձնապէս ծանօթացած էր զօրավար Պրէօնի հետ։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՔԷՐԷՔԻ ՄԷՋ

Քէրէքի դէպքերուն հետեւանքով ձերբակալուած քսան ապստամբներէն եօթը խոյս տուած ատեննին ձերբակալուած են։

*** Պէտէվիները արեւելեան կողմը համախմբուելնուն համար կ'ենթադրուի որ նոր յարձակում մը պիտի ընեն անոնք։ Ամմանի և Թէպուքի միջեւ երկու վաշտ զինուոր կը գտնուի, որոնք հազիւ կրնան երկաթուղի գիծը պաշտպանել ցեղերու յարձակումներէն։ Ոչ մէկ թնդանօթ չէ ղրկուած ապստամբներուն դէմ, որպէս զի անոնք դարձեալ պաշտօնեաներ չսպաննեն, կայարանները չքանդեն։ Այդ դէպքերուն կրկնութիւնը արգիլելու համար, անհրաժեշտ կը դառնայ թնդանօթներու առաքումը։

ՀՐՈՍԱԽՈՒՄԲԸ

Սելանիկէն քաղուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Ելասոնիայի մէջ հելլէն հրոսախումբ մը կը գործէ։ Քանի մը օրէ ի վեր աւազակային արարքներ ի գործ կը դնէ և նոյն իսկ այրած է մէկ-երկու ագարակներ։ Ոստիկան-զինուորներու ջոկատ մը սկսած է հալածել հրոսախումբը։ Տեղւոյն հրամանատարը զինուոր ուզած է, հետապնդումը շարունակելու համար։

ՆՈՐ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆ

Քաղաքապետութեան համար նոր և փառաւոր շէնք մը պիտի կառուցուի արդի շէնքին տե՛ղը, մէջը առնելով սա. հախուրդ պաշտօնատունը։ Այս առթիւ պիտի գնուին նաեւ դիմացի շէնքերը, որոնք Տիվան Եօլըն կը ծածկեն։ Այդ շէնքերը փլցնելու համար 25000 ոսկի պիտի ծախսուի։ Նոր քաղաքապետարանին ճակատը պիտի դառնայ Սուլթան Ահմէտի պողոտային վրայ։ Ընդունելութեան մեծ սրահ մը պիտի կառուցուի քաղաքապետարանին մէջ։

ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԸ

Սուլթանը, Խալիլ պէյի ներքին գործոց նախարար անուանուելուն առթիւ, Մէճիտիէի առաջին կարգի պատուանշան տուաւ անոր։

ՆՈՐ ՕՐԻՆԱԳԻԾԸ

Խորհրդարանի ելմտական յանձնաժողովը աւարտած ըլլալով ոչխարներու տուրքին նոր օրինագիծը, Բ. Դրան յղեց։ Այդ օրինագիծին համաձայն, ոչխարի տուրքը զգալապէս զեղչուած է։

*** Խորհրդարանի ելմտական յանձնաժողովը մէկ քանի բարի փոփոխութիւններով ընդունեց տասանորդի նոր օրինագիծը։

ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսական նաւագործարանի մը յանձնարարուած է երեք մեծ և չորս փոքր թնդանօթակիրներու և ութը քանօ-թօրփիլօներու շինութիւնը որոնք ծովեզերքներու հսկողութեան պիտի յատկացուին։ Մեծ թնդանօթակիրներէն իւրաքանչիւրը պիտի արժէ 30,000 անգլիական ոսկի, փոքր թնդանօթակիրներէն իւրաքանչիւրը 20,000 ոսկի։ Քանօ-թօրփիլօներուն ամէն մէկը 4000 ոսկիով պիտի շինուի։

ՍԱՀՄԱՆԱԳԼԽԻ ՄԻՋԱԴԷՊ

Լարիսայէն երէկուան թուով Աթէնք ղրկուած հեռագրի մը համաձայն, Թուրք զինուորները մէկ սրսորդ սպաննած են [illegible] դէպքը դէշ տպաւորութիւն առաջ բերած է։

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ամսոյս 28ին կէս օրէն յետոյ ժամը 3ին Ինիօն Ֆրանսէզի սրահին մէջ տեղի պիտի ունենայ այն վիճակահանութիւնը, որ սարքուած է Մանկանց Միջազգային Ընկերութեան մասնախումբին ծախքերը և Շիշլիի մանկանց հիւանդանոցին պարտքերը մասամբ վճարելու համար։ Զանազան գեղեցիկ առարկաներ վիճակահանութեան դրուած են։ Տոմսակները կը ծախուին Թիւնէլի բատաժին մէջ Պ. Պ. Ալպերթիի, Մաքիլի և Քօրի մօտ, նոյնպէս Պօն Մարշէն։ Մէկ տոմսակին գինն է 5 ղրուշ։

Օրուան Դէպքեր

ԴԻՆՈՎՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔԸ.— Գրիգոր անուն թիթեղագործ մը, առջի օր, չափազանց արբեցած ըլլալով, Գիւլ-պիւլ-Տէրէի մէջ սկսաւ աջ ու ձախ զէնք պարպել։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց այդ գինովը։

ԿԱՆԽԱՀԱՍ ԳՈՂԵՐ.— Ոստիկանութիւնը տասը տարեկան երկու գող տղաք ձերբակալեց, որ Բերայի Բանկալթիի եկեղեցիէն Լիւքս լամբար մը գողցած էին, մօտակայ մէկ գրաւատանին ծախելու համար։

ԹՐՔՈՒՀԻՆ ԵՒ ՏՕՔԹՈՐԸ.— Քանի մը օր առաջ գրած էինք թէ Մարգօ անուն տօքթոր մը և Էմինէ անուն թրքուհի մը Եանի գարեջրատան մէջ ձերբակալուած էին, գլուխ գլխի զուարճացած ատեննին։ Տօքթ. Մարգօ յայտարարած է թէ այդ թրքուհին իր յաճախորդն է, և թէ ինք անոր ընկերանալէ յետոյ գարեջրատան մէջ կնոջմէն հեռու նստած էր, լրագիր կարդալու համար։ Տօքթորը չէ ձերբակալուած, Ոստիկանութիւնը բացատրութիւն ուզած է թրքուհիէն։

ԶԵՐՓԱՆԱԼՈՒԹԻՒՆ.— Ծովային Նախարարութեան պաշտօնեաներէն Ճէմալ էֆ. ոստիկանութեան կողմէ ձերբակալուեցաւ, կառավարական պաշտօնատարներ նախատած ըլլալուն համար։

ԱՆՀԱՒԱՏԱՐԻՄ ԾԱՌԱՆ.— Ավրամ անուն մարդ մը, որ ատենէ մը ի վեր կը ծառայէր Բերա Թարլա Պաշը բնակող տիկին Սոֆիի մօտ, տիրուհիին գոհարեղէնները ու դրամը գողնալով փախած է։

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Գ. ՆՍՏԱՇՐՋԱՆ 47ՐԴ ՆԻՍՏ

ՄՈՒՇԻ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ԳԵՂԱՄ ԷՖ.Ի ՀԱՐՑՈՒՄԸ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ

ՊԱՇԱՐԱԽՏԸ ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ԾԵՐԱԿՈՅՏԻՆ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Օսմ. Երեսփ. Ժողովը նիստ գումարեց երէկ ժամը 10.45ին, նախագահութեամբ Ահմէտ Րիզա էֆ.ի (Ա. փոխ-նախագահ)։ Ներկայ էր երկրագործ. նախարար Մավրոգորտաթօ էֆ.։ Նախորդ նիստի ատենագրութեան ընթերցումէն յետոյ, կարդացուեցաւ պաշտօնեայ յանձնաժողովին մէկ տեղեկագիրը, որով կ՚ընդունէր կառավարութեան մէկ առաջարկը Պապանլըի, Պօնարմայի և ուրիշ մէկ քանի տեղերու մէջ փարոսներ հաստատելու համար յատկացուած վարկը։ Օրակարգ անցուեցաւ։

Վաւերացուեցաւ Ասիրի նորընտիր երեսփոխան Ֆէրաճ էֆ.ի ընտրական տեղեկագիրը։

Ցետոյ Ժողովը անցաւ Մուշի երեսփոխան Գեղամ էֆ.ի մէկ թագրիրին, որով երկրագործ. նախարարին կը հարցնէր թէ՝ ի՛նչ միջոցներ ձեռք առնուած են գաւառներու մէջ տիրող պաշարախտի հիւանդութեան առաջքը առնելու համար։

Մավրոգորտաթօ էֆ. (Նախարար).— Երբ հիւանդութիւնը կը տարածուի, ժողովուրդը լուր չի տար կառավարութեան, որպէսզի հիւանդ կենդանին առողջէն զատէ և պաշարախտը ա՛լ աւելի չի տարածուի։ Նախարարութիւնը ամէն ատեն իր ձեռքէն եկածը կ՚ընէ. բայց կտրուկ բան մը չի կրնար ընել անոր համար որ շատ բան պակաս ունի. նախ անասնաբոյժ չունի, երկրորդ սէռօմ չունի և երրորդ ժողովուրդը կարեւորութիւն չի տար հիւանդութեան։ Ասկէ առաջ Պիթլիզի մէջ միայն մէկ անասնաբոյժ կար. բայց Սահմ. վերջ, վերակազմութեան միջոցին, աւելցուցինք անասնաբոյժներու թիւը։ Հարին ղրկեցինք հօթը հատ անասնաբոյժ։ Ճիշդ է որ այս բոլորը անբաւական են. բայց եթէ ամէն գաւառ և նահանգ մէկ մէկ հատ անասնաբոյժ ղրկել պէտք ըլլայ, ուրեմն 532 անասնաբոյժ պէտք է ունենանք. մինչդեռ հիմա հազիւ 172 հատ ունինք. բնականաբար այսքան անասնաբոյժներով չենք կրնար մեր ուզածին պէս կարգադրութիւններ ընել։ Բայց կը յուսամ որ քանի մը տարիէն անասնաբուժական վարժարանին շրջանաւարտները մեր պէտքերուն գոհացում պիտի տան։ Ասկէ զատ, ինչպէս ըսինք, սէռօմ չունինք. Թուրքիոյ համար տարին 10,000 լիտրա սէռօմ պէտք է և մենք հազիւ 2000 լիտրա ունինք։ Ասոր համար է որ հարկ եղած մեքենական յանձնարարութիւնները ըրինք Եւրոպա և երկու մանրէաբանական հաստատութիւն պիտի բանանք՝ չիճակ պատրաստելու համար. մէկը Երզնկայի մէջ, որ պիտի գոհացնէ Պիթլիզի, Էրզրումի և Վանի նահանգներուն պէտքերը. միւսը՝ Պոլսոյ մէջ։

Գեղամ էֆ.— Պաշարախտը 6-7 ամիսէ ի վեր սաստկութեամբ կը տիրէ Մուշի մէջ և ահագին աւերներ կը գործէ. օրինակի համար ըսեմ որ Բարերդի գիւղերէն մէկուն մէջ մէկ օրուան ընթացքին 1900 անասուն զոհ գացած են պաշարախտին։ Այս հիւանդութիւնը նախ ծագում առաւ Բարերդէն և յետոյ անմիջապէս Խնուսի մէջ ալ տարածուեցաւ, հակառակ անոր որ Բարերդէն Խնուս 5-6 օրուան հեռաւորութիւն կայ։ Անկէ վերջ յաջորդաբար հիւանդութիւնը մտաւ Պուլանըգ, Վարդօ, Մուշ. հինգ օրուան ընթացքին, ինչպէս կը տեղեկացնեն, Մուշի դաշտին մէջ 2500 ի չափ կենդանիներ մեռած են պաշարախտէ. իսկ հիւանդութիւնը սկսելէն մինչեւ այսօր Արեւելեան գաւառներու կորուստը է 50-60000 կենդանի։ Եթէ ասոնց ամէն մէկը հինգական ոսկի հաշուենք առնուազն, ահագին գումար մը կ՚ունենանք։ Եւ ասիկա ոչ միայն վնասն է երկրագործին, այլեւ վնասն է կառավարութեան որ ագնամ և աշարի տուրք կը գանձէ անոնցմէ։ Արեւելեան նահանգներու մէջ ասկէ առաջ ժողովուրդը միլիոնաւոր կենդանի ունէր. բայց հին րէժիմին անոնց մէկ մասը թալլուեցաւ և մէկ մասն ալ պաշարախտին զոհ եղաւ։ Ասկէ առաջ դարձեալ դիմեցի երկրագործական նախարարին որ կրկնեց թէ՝ չիճակ չկայ. բայց այս անհոգութեան երեսէն է ահա որ պաշարախտը անցաւ Վան, անկէ Ալաշկերտ և բնականաբար պիտի երթայ Տիգրանակերտ։ Ի՛նչ պիտի ընէ խեղճ գիւղացին, որ իր զաւկին պէս կը սիրէ իր լծկան ու կթնատու կենդանիները, եթէ կառավարութիւնը իր հայրական խնամքը չտարածէ անոնց վրայ ու հոգ չտանի։ Նախարարը ըսաւ թէ՝ վերջին անգամ Պիթլիզ անասնաբոյժներ ղրկուած է. բայց բան մըն ալ եղած չէ և հիւանդութիւնը կը շարունակէ նոյն խստութեամբ։ Հիմա կը հարցնեմ թէ՝ ի՞նչ ըրած է ուրիշ՝ կենդանիներու կոտորածին առաջքը առնելու համար։ Կ՚առաջարկեմ որ Երկրագործ. Պանքան առնուազն 100,000 ոսկիի փոխառութիւն մը ընէ երկրագործ դասակարգին։

Զայներ.— Ասիկա տարբեր խնդիր է....

Իսմայիլ պէյ (Կիւմիւլճինէ).— Ընդհակառակը, շատ իրաւացի է...

Երկրագործ. նախարարը դարձեալ հաստատեց թէ՝ ինք ձեռքէն եկածը կ՚ընէ արդէն, և եթէ աւելին չկրնար, ոչ թէ անոր համար որ չուզեր, այլ որովհետեւ իր միջոցները անբաւական են, ըլլայ անասնաբուժի, ըլլայ չիճակի, ըլլայ դրամական տեսակէտներով։

Ժողովը բաւական նկատեց նախարարին բացատրութիւնները. իսկ մերժեց Գեղամ էֆ.ի մէկ թագրիրը, որով կ՚առաջարկէր կտրուկ միջոցներ ձեռք առնել, հիւանդութեան դէմ. իր լծկան կենդանին կորսնցնող երկրագործ դասակարգէն տուրք չառնել այս տարի և իբրեւ օժանդակութիւն 100,000 ոսկիի փոխառութիւն մը ընել՝ երկրագործ. պանքայէն։

Ժողովին երկրորդ մասը սկսաւ ժամը 2ին։ Կարդացուեցաւ ներքին գործերու յանձնաժողովին մէկ տեղեկագիրը որով հաւանութիւն կը յայտնէր Գաստամոնուի նահանգին հրկիզեալներուն տուները շինելու համար կառավարութեան կողմէ առաջարկուած 2,247,000 ղրուշին։

Անցեալ տարի Երեսփ. Ժողովը, Ծերակոյտին պիւտճէն քննած միջոցին, Ա. քարտուղարին ամսականը 4000էն 3000ի ջնջած էր։ Սակայն Ծերակոյտը շարունակած էր (և մինչեւ այսօր ալ կը շարունակէ) 4000 ղրշ. տալ։ Մէկ քանի երեսփոխաններ թագրիրով մը այս պարագան խնդիր ըրած էին և թագրիրը ղրկուած էր Ցանձնաժողովին, որուն տեղեկագիրը կարդացուեցաւ և որ կ՚եզրակացնէր թէ՝ պէտք է պատասխանատուն գտնել և ասկէ զատ հարկ է որոշել թէ՝ Ծերակոյտն ալ միւս պաշտօնատուններու նման պարտաւո՞ր է իր պիւտճէին մանրամասնութիւնները ղրկել Երեսփ. Ժողովին։ Ցետոյ կարդացուեցաւ այս առթիւ Ծերակոյտին կողմէ ղրկուած թէզքէրէ մը որով բացատրութիւններ կուտար եւ կ՚աւելցնէր թէ՝ որոշ օրէնքի մը չգոյութենէն, Ծերակոյտը, հետեւելով եւրոպական կառավարութիւններու, իբրեւ օրէնսդիր իշխանութիւն, պէտք չունենար իր պիւտճէին մանրամասնութիւնները ղրկելու Երեսփ. Ժողովին և միայն ընդհ. գումարը կ՚անցնէ անոր բովէն։

Հօճա Վէհպի.— Ծերակոյտին ըրածը ապօրինի է. եթէ Երեսփ. Ժողովին կողմէ տրուած որոշումները և եղած օրէնքները յարգի չեն, այն ատեն պէտք է ամէնքն ալ նոյնպէս նկատուին. իրենց ըրած որոշումը բանաւոր նկատել և ուրիշինը մերժել, տրիկայ լաւ գաղափար մը չի տար Ծերակոյտին վրայ, որ մեր մեծ եղբայրն է։ Ծերակոյտը երբ ասկէ իրեն գացած օրէնքի մը մասին հակառակ որոշում տայ՝ մեզի կը վերադարձնէ. մե՞նք ինչու չվերադարձնենք։ Կ՚ըսեն թէ՝ Ծերակոյտը Ա. քարտուղարին ամիսը 1000 ղրշ. աւելի տալով իրեն յատկացուած գումարին չափէն դուրս չելլեր. բայց այդ գումարը որոնցմէ՝ կտրելով Ա. քարտուղարին տուած է. խեղճ սպասաւորներէն որոնց իրաւունքը ոտնակոխ ըրած կ՚ըլլայ իր այս ընթացքով։ Ծերակոյտը կ՚ուզէ որ իր պիւտճէին մանրամասնութիւնները չի քննենք. բայց այդ դրամը որո՞ւ գրպանէն կ՚ելլէ. ժողովուրդին գրպանէն և մենք որ անոր փոխանորդներն ենք, անպատճառ պէտք է քննենք այն ամէն խնդիրները որոնք կապ ունին ելեւմտականին հետ։ Եթէ կը մեղքնան քարտուղարը թող իրենց գրպանէն տան. «Հարսնիքի ապուրով բարեկամութիւն չի շահուիր» կ՚ըսէ գաւառական առած մը։

Րիզա փաշա եւս ապօրինի գտաւ Ծերակոյտին ըրածը. երբ ըսաւ կայս. գանձատան պիւտճէն կը քննուի այս Ժողովէն, ինչու Ծերակոյտին բացառութիւն պիտի ըլլայ։

Համտի էֆ. իր կարգին քննադատեց Ծերակոյտին արարքը և Սահմանադրութեան տրամադրութիւններուն հակառակ գտաւ անոր ըրածը. ոչ թէ 1000 ղրշ., այլ 100 ղրշ. իսկ չկրնար աւելցնել, առանց Երեսփ. Ժողովի հաւանութեան և եզրակացնելով ըսաւ թէ՝ այս կարգի խնդիրներու մէջ վերջին խօսքը ժողովուրդի ներկայացուցիչներունն է։

Թալաթ պէյ (Էտիրնէ) աւելի առաջ երթալով ըսաւ որ մենք ամէն բան չենք կրնար Եւրոպայի վրայ ձեւել. մեր Սահմանադրութիւնը, աւելցուց, շէրիաթական Սահմանադրութիւն մըն է և անոր վրայ հիմնուած է և առաջարկեց մերժել Ծերակոյտին կողմէ եկած թէզքէրէն։ Այս առթիւ Թալաթ պէյ յայտնեց թէ՝ Ծերակոյտը 327ի պիւտճէին մէջ չէ գոհացեր 4000ով և 5000ի բարձրացուցեր է Ա. քարտուղարին ամսականը։

Ծերակոյտին դէմ խօսեցաւ նաև Զէօհրապ էֆ.։ Իսկ ի նպաստ Ծերակոյտին խօսեցան՝ Սըտգը և Համտի պէյերը և Մուսթաֆա Ասըմ էֆ.։

Ժողովը յետոյ մեծամասնութեամբ մերժեց Ծերակոյտին պատասխանագիրը, որով կ՚ուզէր Երեսփ. Ժողովին չղրկել իր պիւտճէին մանրամասնութիւնները։ Նիստը փակուեցաւ ժամը 4.20ին.

Գրիգոր

Ազգային Կեանք

ՏԵՂԱՊԱՀԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Տեղապահ Սրբազանը երէկ ընկերակցութեամբ Վարչութեան անդամներուն Բ. Դուռ գնաց և յաջորդաբար այցելեց մեծ եպարքոսին և ներքին ու արտաքին գործոց նախարարներուն, որոնք սիրալիր ընդունելութիւն մը ըրին Մանկունի Սրբազանի և շնորհաւորեցին զայն իր ստանձնած պաշտօնին առթիւ։

ՊԱՐՍԿԱՀԱՅԵՐԸ

Զանգի մէջ կը կարդանք.— «Անցեալ դեկտ. 20ին երկու հայ երիտասարդներ՝ մին պարսկահպատակ, իսկ միւսը տաճկահպատակ ինչ որ ընտանեկան գործով քաղաքից գնացել էին Նախիջեւան Թիւֆա հայ գիւղը և 2 օրից յետոյ վերադարձեր էին Իսալու պարսկաբնակ հայ գիւղի վրայով դէպի քաղաք և գնալու իրենց գործերով։ Դեկտ. 23ին Իսալուի պարսիկները միացած իրենց շրջակայքի 3—4 պարսիկ գիւղացիների հետ, թափուել էին քաղաք և ամբաստանում էին այդ 2 հայ տղերքին մի պարսկուհի կոյս աղջիկ բռնաբարելու գործում, և խստիւ պահանջում էին արդարացի պատիժ։ Շնորհիւ Պ. Ռ. Մովսիսեանի և Պ. Թորոս Ցակոբեանի եռանդուն դիմումների ու ձեռք առած կարգադրիչ միջոցների կազմուեցաւ մի կանոնաւոր ատեան դատաւորի մօտ, ներկայութեամբ Տաճկաց Շահբանդարի, քարտուղարի, Անջումանի անդամների, վաճառականապետի և այլոց. վկացուէլ ժամերաց երկար ու բարակ հարցաքննութիւններից յետոյ վերջապէս երկու հայ երիտասարդներն էլ արդարացան։ Զնայելով այդ ամբաստանութեան անյաջող վերջաւորութեան Դեկտ. 26ին պարսիկները գիշերով յարձակուեցին Իսալու գիւղի հայերի վրայ, թալանեցին երկու տուն և սպաննեցին 50—60 տարեկան մի խեղճ հայ մարդ, որի մեծ ընտանիքը մնում է անխնամ ու անմխիթար։ Դեկտ. 29ին 200ից աւելի զինուած պարսիկներ նորից ուղ գիշերով յարձակւում են Ղարաղըզ ասորիախառն հայ գիւղի վրայ։ Բեօխալի չաւուշ Նիքօլան որ այդ շրջանում ամենաազդեցիկ գիւղացին է, փախչում է, բայց նրա նորահաս տղայ Մաթոսը և մի այլ գիւղացի — Եղիազ Նազարեանը— հերոսաբար կռուելով յետ են մղում այդ ամբոխային աւազակներին և իրենց գիւղն ազատում։ Գործերի դրութիւնը շատ կողմերով գալիս է ապացուցանելու որ տեղիս աղաներն են իսկ կազմակերպողներն ու խռովարարները, ընդդէմ քրիստոնեայ գիւղացիութեան, որոնք երբեմն համարձակութիւն են ունեցել բողոքել իրենց հարստահարիչ արբաբների դէմ, այս վերջին սահմանադրական կռիւների ժամանակ. ինչպէս երեւում է, շատով էլ այդ կռիւը կը դառնայ մի կարգին ռէակցիոներական կռիւ բուրժուաների և ֆէօդալների կողմից՝ մղուած ընդդէմ քրիստոնեայ ազգաբնակութեան, որ կողմնակից է սահմանադրութեան. դժբախտաբար պարսիկ գիւղացիները չի հասկնալով այդ, կոյր գործիք են դարձել ֆէօդալների ձեռքին։

ԿԵՍԱՐԻՈՅ ԱԶԳ. ԳՈՐԾԵՐԸ

Կեսարիայէն թեր ու դէմ գրութիւններ հասած են Պատրիարքարան, Վիճակին Առաջնորդ Պալեան եպիսկոպոսի մասին։ Գաւառական Ժողովը կը հեռագրէ թէ Պալեան եպիսկոպոսի նկատմամբ եղած գանգատներուն ոևէ պատասխան չէ տրուած Պատրիարքարանի կողմէ, թէ Փոխանորդ քահանան չի կրնար վարել վիճակային բազմազան գործերը։ Գաւառական Ժողովը յայտնելով թէ այդ պատճառաւ ազգ. գործերը անկերպարան վիճակի մը մատնուած են, Պատրիարքարանէն կը խնդրէ որ Կեսարիոյ Խառն Ժողովին հրահանգ տրուի տեղապահի մը ընտրութիւնը կատարելու մինչեւ որ նոր առաջնորդ մը ընտրուի։ Միւս կողմէ Փոխանորդ քահանան ալ կը հեռագրէ թէ օրհնեցեալ Առաջնորդին դէմ եղած ամբաստանութիւնները անհիմն հակառակութեան արդիւնք են, և թէ ժողովրդեան մեծամասնութեան և ողջամիտ դասուն փափաքն է Պալեան եպիսկոպոսը առաջնորդական պաշտօնին գլուխը տեսնել նորէն։ Դարձեալ ուրիշ հեռագիր մը, 18 ստորագրութեամբ, կը յայտնէ թէ Կեսարիոյ ազգ. գործերը երեսի վրայ մնացած են Առաջնորդին բացակայութեան պատճառաւ, ուստի կը խնդրեն որ 22 տարուան իրենց Առաջնորդը Կեսարիա վերադարձուի, նոր Գաւառական Ժողովի ընտրութեան համար հրահանգ տրուի, քանի որ արդի Գաւառական Ժողովը Առաջնորդին հակառակորդներուն ազդեցութեան տակ կը գտնուի։

ՆՊԱՍՏԻ ԽՆԴՐԱՆՔ

Ատանայի Առաջնորդ Տ. Ներսէս վրդ. Դանիէլեան վերջերս Մէրսին այցելած ըլլալով, տեղւոյն կարօտ ազգայիններուն համար նպաստ կը խնդրէ Պատրիարքարանէն։ Այդ գիրը յղուեցաւ Այրիախնամին, նկատողութեան առնուելու համար։

ԴԱՒԱՆԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Պիլէճիկէն Տ. Սիմոն քհ. Պատրիարքարան կը հեռագրէ թէ տեղւոյն մէջ յոյն էրիկ մարդ մը և յոյն կին մը փափագ յայտնած են Հայ Եկեղեցիի ծէսով ամուսնանալու։ Քահանան այդ մասին հրահանգ կը խնդրէ Պատրիարքարանէն։

ՄԵԿԵՆԱՍ ՄԸ

Աստրախանի բնակող գրասէր Հայ մը տրամադրութիւն յայտնած է հոգալ երկու կարեւոր հրատարակութեանց ծախքը. այդ գործերէն մէկն է Տիգրան Երկաթի՝ քաղաքական-հայկական կեանքի վրայ գրուածներուն ամբողջութիւնը և միւսն է Թովմաս Թէրզեանի քերթուածները։

ՀՐԱՒԷՐ

Այսօր կիրակի, ժամը 2ին (Ը. Ե). Ս. Դ. Հնչ. Կուսակցութեան Կ. Պոլսոյ Ուսան. Միութեան բոլոր անդամները կը հրաւիրուին անպատճառ ներկայ ըլլալ Կէդրիկ Փաշայի վարժարանը։

*** Հնչ. կուսակցութեան Գատըգիւղի տիկնանց խումբին հրապարակային ժողովին մէջ այսօր պիտի դասախօսէ Պ. Սապահ-Կիւլեան, իսկ արտասանութիւններ պիտի ընեն Օրդ. Մելինէ Գրիգորեան և Հայկանուշ Մոդոյեան։

ԴԱԼՖԱՅԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Տիգրան էֆ. Ց. Քաֆամաճեան իր քրոջ մահուան առթիւ, 1 օսմ. ոսկի նուիրած է Դալֆայեան Որբանոցին։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

Այսօր կէս օրէն յետոյ ժամը 2ին (Ը. Ե.), Գատըգիւղի Մխիթարեան վարժարանին մէջ տեղի պիտի ունենայ թատերական և երաժշտական սիրուն հանդէս մը։

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ԳԻՐՔԵՐ

Ստացանք ծանօթ ֆրանսագէտ Միհրան էֆ. Ցովհաննէսեանի հեղինակութեամբ գրպանի ֆրանսահայ բառարան մը որ իր 816 էջերուն մէջ կը խտացնէ 70 հազար բառեր և ոճեր։ Զարդարեան գրատունը հրապարակելով սոյն բառգիրքը 12-50 ղրշ.ի աննշան գնով մը ճշմարտապէս օգտակար կը հանդիսանայ մեր դպրոցական ուսանողութեան։

ՎԵՐՋԻՆ "ՔԻՆ"Ը ԲԵՄԱՅԻ ՄԷՋ

Այս գիշեր Փըթի Շանի ձմեռնային թատրոնին մէջ նոր բեմադրութեամբ և նոր տարազներով պիտի ներկայացուի Աղեքսանդր Տիւմայի հռչակաւոր «Քին» ողբերգութիւնը։ Պ. Վահրամ Փափազեան պիտի կատարէ Քինի դերը։

ՎԱՅԵԼՉԱՍԻՐՆԵՐՈՒՆ

Մարկրիթ և Ընկ. դերձակատունը, որ Պանկալթիի դեղարանին կից կը գտնուի, վերջերս բերել տուած է Փարիզեան վերջին նորաձեւութեամբ պատրաստուած խիստ գեղեցիկ ու ձեւաւոր շրջազգեստներ, պլուզներ որոնք զեղչուած գիներով կը ծախուին։ Նոյնպէս այդ վաճառատան մէջ խնամով կը պատրաստուին հարսանեկան օժիտներ։ Պարահանդէսի յատուկ տօմինօներ չափաւոր գիներով վարձու կը տրուին։ Վայելչասէրները մեծապէս գոհ պիտի մնան Մարկրիթ և ընկերութեան գործակատունէն։

Վերջին Ժամ

ԵԷՄԷՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Հօտէյտայի զինուորներու հրամանատար Հասան պէյ փետր. 11 թուով կը հեռագրէ պատերազմական նախարարութեան. «Փա՛ռք Աստուծոյ, յունուար 21էն սկսեալ Հօտէյտայի մէջ ու փետրուարի սկիզբէն ի վեր Զէյտիէի և ուրիշ վայրերու մէջ քոլերայէ դէպք չէ պատահած։ Լրագիրներուն ծանուցած զինուորական դիրքերէն և ոչ մէկը ձեռքէ ելած չէ։ Զինուորներուն պաշարը և ռազմամթերքը առատ են, իսկ իրենց բարոյական վիճակը շատ լաւ է։ Գնդապետ Րիզա պէյ, իր հրամանին տակ գտնուած զինուորական ուժով, երկու թեւերու բաժնուած յառաջանալով, առանց կռուի գրաւեց Հօտէյտայի և Հարազի ճամբուն վրայ գտնուող Հաջիմ անուն էն կարեւոր բարձունքը։ Ցետոյ զինուորները դէպի Ճէմիլէ յառաջանալով՝ Աթարի վրայ քալեցին։ Երկու կռիւներու մէջ մնացած աւազակները մէկ-երկու ժամուան մէջ անպատճառ բնաջինջ պիտի ըլլան։»

*** Հօտէյտայի անջատ զօրաբաժիններու հրամանատար Գնդապետ Իպրահիմ փաշա փետրուար 11 թուականով կը հեռագրէ պատերազմական նախարարութեան. «Գնդապետ Րիզա պէյի ջոկատը նուաճելով ըմբոստները, Մէնախէ ժամանած և հոն տեղի զինուորական ուժին միացած է։ Քարիթ Պէնի Խաթպէ քաշուած պարտեալ ըմբոստները պիտի նուաճուին։»

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Ցունարէն թերթի մը ըսածին նայելով, Սելանիկի ռուս հիւպատոսը հրահանգ ստացած է իր կառավարութեան տեղեկագրելու քրիստոնեաներու դէմ կատարուած հալածանքները և օսմ. պաշտօնատարներու կողմէ տրուած նեղութիւնները։ Նոյնպէս հիւպատոսը հրահանգ առած է ամէն տեսակ բարոյական աջակցութեան ընծայելու քրիստոնեաներուն։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Պոլսոյ հելլենական դեսպանատան գործակատար Պ. Ալեքսանտրոպուլօ, երէկ, Բ. Դուռ երթալով բողոքեց Թուրքեւհելլէն սահմանագլխին վրայ վերջերս պատահած ընդհարումներուն դէմ։

*** Միլօնա պահականոցին պահակախումբը, հելլէն սահմանագլխին վրայ, Թուրքիա անցնող երկու հելլէն զինուորներ սպաննած են։

ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹԻՒՆ

Եպարքոսը, երէկ, կայս. պալատ երթալով, Սուլթանին կողմէ ունկնդրութեան ընդունուեցաւ։

ՎԻՃԵԼԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԸ

Վօտինայի մէջ վիճելի եկեղեցիներու և վարժարաններու խնդիրը ի նպաստ Պուլկարներու լուծուած ըլլալով, տեղացի Պուլկարները շնորհակալութեան համար միթինկ մը գումարած են։

ՊԱՀՐԻՅԷ ՄԻՍԱՐԻՖԱԹ ՏԱՅԻՐԷՍԻՆՏԷՆ

16000 չիֆթ Իթալիանըն իւչ գօլլը իփլիկլինտէն իմալ օլունմըշ պէհէր չիֆթի եիւզ կրամտան ֆազլա օլմագ իւզրէ եէրլի բամուգ չօրապ։

Թէրսանէի ամիրէ իչիւն լիւզիւմի օլուպ Թարիխի իհալէտէն իթիպարէն հէր պիր մասրաֆը քէնտիսինէ աիտ օլմագ իւզրէ իքի մահ զարֆընտա պի թամամ անպարա թէսլիմ խըլմէգ իւզրէ պալատէ մըգտար վէ էվսաֆը մուհարրէր եէրլի բամուգ չօրապ միւպաիաա խըլմէգ իւզրէ գապալը զարֆ ուսուլը իլէ մէվգիի միւնագասաա գօնուլմաղըլընտան իթասընա թալիպ օլանլարըն թէքլիֆնամէլէրին քիւչատի մուգարրէր պուլունան բուսի չուպաթըն իքիմի պիրինճի բազար էր թէսի կիւնի պատէզզէվալ սաաթ իքիտէ գատար եւ զայտէ օն նիսպէթինտէ թէմինաթ աքչէլէրիլէ պէրապէր թէքլիֆնամէլէրինի Պահրիէ Նէզարէթի տէօրտիւնճի տաիրէսինին պիրինճի շիւպէսինէ իթա իլէ մէլերի վէ սաաթ մէզքիւրէտէն սօնրա թէքլիֆնամէ գապուլ խըլընմայաճաղը իլան օլունուր։

326 չուպաթ 8

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

12/25 Փետր.

Օսմ. միացեալ բացուեցաւ ղրշ.	102—35
» » վար գին	102—32
» » բարձր գին	102—35½
» » գոցուեցաւ	102—33½
Ռուս. Երկ. բացուեցաւ ֆր.	218—25
» » վար գին »	218—12
» » բարձր գին »	218—25
» » գոցուեցաւ »	218—25
Կ. Պոլսոյ Թրամուէյ »	16—20
» Ժուիսանս »	8—85
Օսմ. Ապահ. ընկ. Լ. Օ.	4—67
Շիրքէթի Խայրիյէ »	50—
» » Օսման. »	1—05
Գրէտի Ֆօնս. Էժիբս. հին Ֆր.	337—
» » » նոր »	271—50
Թրամուէյ »	58—
Զարթրէդ »	41—50
Կ. Պոլսոյ քարաք »	444—
Պանք. Օթթօմ. Լ. Օ.	19—75
Օսմ. ծխախոտի ընկ. »	17—15
Օրիանթալ քարբէթ. »	14—15

ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ

Վերին Վօտիօր, Պօյաճըգիւղ, Ֆըստըգլը; Ցունաց Պատրիարքին բնակարանին ճիշդ դիմացը գտնուող տունը, որ ունի հինգ սենեակ, երկու թէրաս, մէկ խոհանոց, մէկ ջրամբար, մէկ նկուղ և պաղպաջուտ պարտէզ, ծովահայեաց աքանչելի դիրքով, ծախու հանուած է։ Այս տունը, որ դեռ նոր շինուած է, փութով պիտի վաճառուի, տէրը ծննդավայրը վերադառնալու ստիպուած ըլլալով։ Սոյն տունը տարեկան 30 ոսկի վարձք կը բերէ։ Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՄՈՐԹԻՍՄԱՆ

1890ի 4,999500 օսմ. ոսկիի հարիւրին 4 օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերուն

42րդ Թիրաժ

Խաղցուած 1911 1/14 փետրուարին

3451— 3500	139151—139200
4251— 4300	142851—142900
5201— 5250	147301—147350
7351— 7400	150051—150100
14701—14750	159451—159500
24301—24350	162551—162600
25101—25150	164851—165000
27651—27700	169101—169150
38951—39000	169801—169850
41301—41350	170051—170100
44901—44950	171501—171550
53151—53200	173901—173950
55851—55900	176551—176600
63701—63750	178701—178750
81851—81900	181801—181850
87901—87950	183501—183550
91451—9 500	185151—185200
95451—95500	196251—196300
95751—95800	197501—197550
97251—97300	212401—212450
102151—102200	213601—213650
102301—102350	216051—216100
107651—107700	217601—217650
117601—117650	218551—218600
119851—119900	221001—221050
131101—131150	— —

ՕՐԻԱՆԹԱԼ ՔԱՐԲԷԹ ԸՆԿ.

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
400,000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝
Իզմիր, Խարափին վրայ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ
Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 327
Պոլիս, Պահչէ Գափու
ՍՏԱՄՊՕԼԵԱՆ ԽԱՆ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ
ԱՄԷՆԷՆ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔԸ
ՊԱՏՇԱՀԱՒՈՐ ԳՈՐԳԵՐ
ՄԵԾ ՄԹԵՐՔ ԹՐՔԱԿԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ, ԱՄԷՆ ԳՈՅՆԵՐՈՎ ԵՒ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ,
ԲԱՑԱՌԻԿ ԳԻՆԵՐՈՎ
Քառակուսի կանգունը 40 ղրուշ արժաք
ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՔԻԼԻՄ ԳՈՐԳԵՐ,
ՔԱՌ. ԿԱՆԳՈՒՆԸ 20 ՂՐՈՒՇ ԱՐԺԱՔ
ԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԽԻՍՏ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԱՌԻԹ

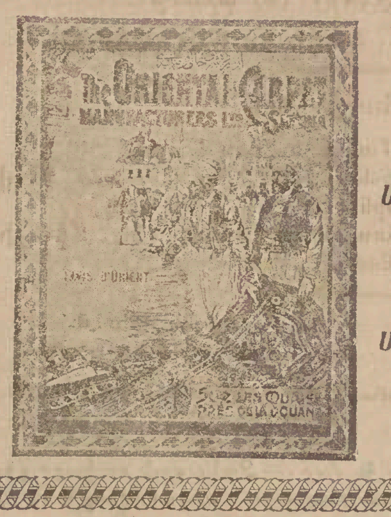
The Oriental Carpet Manufacturers Ltd
Sur les Quais près de la Douane

12 3/4

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԿԻՒՆ ՏՕՂՏՈՒ

ԿԻՒՆ ՏՕՂՏՈՒ վաճառատունը, որ հրապարակին վրայ մեծ համբաւ շահած է, պատիւ ունի ծանուցանելու իր բազմաթիւ յաճախորդներուն և պատուարժան հանրութեան թէ պօնէթըրիի վերաբերեալ ձմրան եղանակին յատուկ ապրանքներ բերել տուած է վերջերս։ Վաճառատան նշանաբանը ըլլալով 12 ղրուշ 30 փարայի վաճառում, շատ մը ապրանքներ կարելի է գնել այդ գումարին փոխարէն. ինչպէս Քաշ-քօրսէ, Թաշկինակ, Բուրդէ ժիլէներ, Սեղանի և Արդուզարդի Սփռոցներ, Գուլպաներ, Ճերմակեղէններ, Ծածկոցներ, Անկողնի Սաւաններու կտաւներ, այրերու Շապիկներ, Կեռօճիքներ, Փողկապներ, Անուշահոտութիւններ եւայլն, եւայլն։

Կը բաւէ ակնարկ մը ձգել ԿԻՒՆ ՏՕՂՏՈՒի վաճառատուններուն մէջ, Պոլիս, Եէնի Ճամի փողոց, Ֆնտըգլեան խան, և Բերա, Տէօրթ Եօլ Ագզը, Թիւ 440, իր մասնաճիւղը, համոզուելու համար մեր ըսածին ճշմարտութեանը։ 27

ԱԼԼԻԱՆՑԱ.

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կեդրոնատեղի՝ ՃԷՆՈՎԱ
Ընկերութեան դրամագլուխը՝ 15.000,000 ֆրանք
Պահեստի դրամագլուխը՝ 35.000,000 ֆրանք
ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԸ՝ ՃԷՆՈՎԱ, ՌՕԼԷ ՏԸ ՄԷՐԻՍԱՏԱՆԱ

Ընկերութեան Հիմնադիրները
Քրէտիթօ Իթալիանօ՝ Ճէնովա, Մանցի եւ Ընկ.՝ Հռոմ
Պանք Ֆիւր Հանտէլ եւ Ընկ.՝ Պերլին, Նացիոնալ Պանք Ֆիւր Տէօյչլանտ՝ Պերլին
Տրէզտնըր Պանք՝ Պերլին, Մէրք Ֆինք եւ Ընկ.՝ Միւնիխ
Քրէտի Անշթալթ՝ Վիէննա, «Միւնիխ»՝ Վերապահովագրական Ընկ. Միւնիխ
Էվան Մէքէնզի, Ընդհ. Տնօրէն՝ Ճէնովա

Ընդհ. Տնօրէնի օգնական
ՅՕՔԹ. ՈՒ. ՄԷՔԷՆԶԻ

Ընդհ. Տնօրէն
ԷՎԱՆ ՄԷՔԷՆԶԻ

Ընդհ. գործակալներ ամբողջ Թուրքիոյ համար՝ ՍԹԱՎՐԻԴԻՍ ԵՂԲԱՐՔ
Ասլան խան, Ղալաթիա

Կեանքի ապահովագրութիւն, խառն, օժիտի համար.—Զանազան սակացոյցեր.—Նոր և նպաստաւոր սակացոյցեր.—Խիստ չափաւոր ապահովագիներ.—Խիստ անկաշկանդ պայմաններ.—Բացարձակ ապահովութիւն.—Սեղմող պայմաններու բացակայութիւն.—Վնասներու և ապահովագիրներու արագ կարգադրութիւն։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԵՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ
Ընկերութեան դրամատուները են՝
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ ԵՒ ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷՆ

ԼԱ "ԲՐԷՎՈՒԱԵԱՆԹ"

ԿԵԱՆՔԻ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՀՈՒԱՆ ՊԱՐԱԳԱՅԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՈՎ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1893ԻՆ

Անհատական ձեռնարկութիւն, որ կը գործէ ֆրանսական կառավարութեան հակակշռին ներքեւ.—Վարիչն է կեանքի փոխադարձ ապահովագրութիւններու ընկերութեանց երաշխաւորութեան և յաջողութեան անանուն ընկերութիւնը

ՈՐ ՈՒՆԻ 3,000,000 ՖՐԱՆՔ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ, 3, ՏՕԹՎԻԼ ՓՈՂՈՑ, ՓԱՐԻԶ

Ապահովագիրներ ամէնուն տրամադրելի, ամիսը 5 ֆր.էն սկսեալ վճարումով

Պանք տը Ֆրանսի մէջ 1910 Հոկտ. 15ին դրուած գումար՝

22,000,000 ՖՐԱՆՔԻ ՄՕՏ

Ամէն տեսակ տեղեկութիւններու համար դիմել Կ. Պոլսոյ Տնօրէնութեան

ԿԱԼԱԹԱ
ԹՕՓՀԱՆԷԼԻ ՔԱՐԱՓ

Տնօրէն
Փ. ՌԸՊՈՒԼ

72—34

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարոէլլօ	3709	Սարֆօ	1119
Ալքէթ	3607	Տոմինօ	938	Հինաու	3720	Միքատօ	3557	Տիրիա	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիա	119
Աթինաքօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէց	595	Մոնդէպէլլօ		Սցէքա	1203
Պառանօ	1822	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Մուցիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Գորոտինօ	1264	Էպքօ	3464	Իոանօ	5540	Նէքօ	1933	Թ. Ուիլլըցն	1546
Գրֆֆալօ	4481	Էլաոքատօ	1520	Ճինօ	1080	Օտիս	4100	Թոքիօ	3327
Գէյրօ	1371	Էցաքօ	1841	Քլէօօ	1053	Անթացիօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիբօօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլբինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գարէօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոմօ	1700	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գաղօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Ջիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէքանթօ	2272	Րիալծօ	3329	Վըլթուըն.	2391
Սօտէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րինալտօ	1553	Եէտա	1350
Գալորատօ	4235	Կիկանօ	1143	Լօրէնցօ	3191	Րալլօ	1613	Ջէյօ	1200
Գանկօ	2905	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօճէտ	1789	Թարօ	
Գարօօ	895	Կըոանօ	1695	Մաքէնթօ	1272	Րոզալիա	133	Մայօն	

Թօրիօ շոգենաւը, նաւապետ Թարիւ, հոս ժամանած է։
Տիտօ շոգենաւը, նաւապետ Բաւթօր, հոս ժամանած է։
Ալեբբօ շոգենաւը, նաւապետ Ժուէթ, փետր. 27ին հոս կը սպասուի։
Թօրօ շոգենաւը, նաւապետ Ժաքսըն, մարտ 11ին հոս կը ժամանէ։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏՐԻՑՕ
Թիւ 22—24, Քէչիճեան Միլլէթ խան, Ղալաթիա.

ՉԱՎՈՒՃ ՕՂԼԸԻ

Սիկառի Թուղթը

ՏՓԱՔՈՏԻ ՄԱՔՍՈՒՏԱՆ ԿԻՑ
Թիւ 14

Խարդախներ, մարքայով ծանօթ մեր սիկառի թուղթին շատ մը կեղծիքը հրապարակ հանուած են։ Ատոնց դէմ զգուշացուած է մեր կողմէ։ Ուստի մեր յաճախորդներէն կը խնդրուի ծխախոտ վաճառողներէն կից թիւ 14 վաճառատունը դիմել։ Կարգ մը մանրավաճառները, ծխավաճառներ, աւելի շահ ընելու համար, ուրիշ թղթեր կը դնեն մեր ընտիր թուղթերուն տեղ։ Մեր սիրելիները պէտք է ուշադրութիւն դարձնեն մեր սիկառի թուղթին կողքին վրայ և մէջը գտնուած խարբերդնիլին և իւրաքանչիւր թերթիկներուն վրայ տպուած նոր դրոշմին ու 14 թիւին, նմանպէս ուշադրութիւն դարձնելու է մեր թուղթին ազնուութեան։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Աւստրեւամերիկեան

(Cie. de navigation Austro-Americana)
ԱՆԴՐԱՏԼԱՆՏԵԱՆ 45 ՇՈԳԵՆԱՒ

Կանոնաւոր մեկնում ամէն հինգշաբթի օր։ Մասնաւոր դիւրութիւններ կ'ընծայուին հայ ճամբորդներուն։ Շոգենաւերը կրկին պատուակ ունին։ Սնունդը խնամեալ է։ Ելեկտրական օդափոխում և լոյս։ Մարքոնիի դրութեամբ անթել հեռագիր, Բժիշկ և դեղ ձրի։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել գլխաւոր գործակալութեան,

Ղալաթիա, Շարապ իսկէլէսի փողոց, Լոյտ Օթրիշիէն գործակալութեան նախկին շէնքին դիմաց և Արապեան խանին վերեւ Թիւ 24։

Ընդհ. գործակալ
ԹԷՕՏՕՐ ՔՈՒՐՄԻՋԻ

40
ԱՄԷՆ ԱՆՈՆՔ
ՈՐՈՆՔ ԿՈՒԶԵՆ
ՇԱՏ ԴԻՒՐՈՒԹԵԱՄԲ
ՕՐԱԿԱՆ
ԴԱՀԵԿԱՆ
ՎԱՍՏԿԻԼ
ԱՌԱՆՑ ԱՇԽԱՏՈՒԹԵԱՆ
ԿՐՆԱՆ ԴԻՄԵԼ

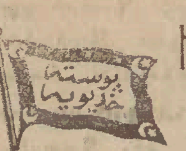

ԽՏԻՎԻԷԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԱՐԱԳ ԵՐԹԵՒԵԿ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՊԻՐԷՈՒԻ Ե ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ
ՄԻՋԵՒ ԷԼԵԿՏՐ. ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Առաջնակարգ ճաշ.—Սեղանի գինին ձրի

Խամիլիա շոգենաւը, նաւապետ Անտէրլին, Աղեքսանդրիայէն կը հասնի փետր. 26ին, փետրուար 28ին Դշ. օր, կէսօրէն յետոյ ժամը 3ին ճամբայ կ'ելլէ դէպի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միտիլլի, Իզմիր և Պիրէոս։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Սաիտիէ շոգենաւ, նաւապետ Ֆինալէյ, 1911 1/14 մարտ երեքշաբթի օր Սուրիոյ եզերքէն հասնելով, 4/17 մարտ շաբաթ օրը կը մեկնի դէպի Կէլիպոլու, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս, Մէրսին, Աղեքսանդրիա, Թարապուլուզ, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բորթ-Սաիտ և Աղեքսանդրիա։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, Պոլիս՝ Վալիտէ Սուլթան խան։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Իօնի, փետր. 25ին, Սեւ ծովէն հոս կը ժամանէ։
Իմէրէթի, փետր. 28ին, Մարսիլիայէն։
Սիրֆասի, մարտ 7ին, Սեւ ծովէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Փետր. 24ին, Շբ. իրիկուան ժամը 4ին, Իօնի շոգենաւը, նաւապետ Պուլ, դէպի Մարսիլիա։

Մարտ 1ին, Դշ., իրիկուան ժամը 4ին, Իմէրէթի շոգենաւը, նաւապետ Բէքու, դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, և Նովօրոսիսք։

Մարտ 8ին, Դշ. իրիկուան ժամը 11ին, Սիրֆասի շոգենաւը, նաւապետ Վէրկնէօ, դէպի Մարսիլիա։

Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ԱԶԴ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Անատօլուի Օսմանեան Երկաթուղւոյ Տնօրէնութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել թէ՝ ամբողջ գծին վրայ եւրոպական ժամի գործածութեան հետեւանքով «Բոլոր Առժամեայ Բացառիկ Սակացոյցերու յատուկ պայմաններուն» 11րդ և 43րդ յօդուածները, (1906 յունուար 1ի հրատարակութիւն), առժամապէս հետեւեալ փոփոխութեանց ենթարկուած են.—

Յօդ. 11.—Փոփոխութեան իրաւունքի վերապահութեամբ, ապրանքներու ընդունելութեան և յանձնումի համար բաց մնացած գրասենեակներուն աշխատութեանց ժամերը, յետագայ կերպով որոշուած են՝

Ա. Սովորական օրեր.— Յունուար, փետրուար, մարտ, ապրիլ, հոկտեմբեր, նոյեմբեր և դեկտեմբեր ամիսներու մէջ առաւօտեան ժամը 7էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 5։ Մայիս, յունիս, յուլիս, օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներու մէջ առաւօտեան ժամը 7էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 6։

Բ. Կիրակի օրեր.— Միայն կրանտ վիթէսով ղրկուելիք ապրանքներու համար՝ առաւօտեան ժամը 7էն մինչեւ 10։

Յօդ. 43.—Փոփոխութեան իրաւունքի վերապահութեամբ, ստորեւ նշանակուած գիշերուան ժամերը՝ ապրանքներու բեռնաւորումի և բեռնաթափումի համար որոշուած ժամուան պայմանաժամին մէջը չեն հաշուուած։ Յունուար, փետրուար, մարտ, ապրիլ, հոկտեմբեր, նոյեմբեր և դեկտեմբեր ամիսներու մէջ երեկոյեան ժամը 5էն մինչեւ առաւօտեան ժամը 7։ Մայիս, յունիս, յուլիս, օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներու մէջ երեկոյեան ժամը 6էն մինչեւ առաւօտեան ժամը 7։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
Հայտար-Փաշա, 21 փետր.

ՏՕՔԹՕՐ

ԵԴՈՒԱՐԴ ՇԱՀՊԱԶ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԱՉՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի Բժշկական Համալսարանի Ակնաբուժական Քլինիքին մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած և ԳԷՆՋՎԷՆԻ հիւանդանոցին մէջ իբրեւ ակնաբոյժ երկար փորձառութիւն ստացած, մեծ խնամքով կը դարմանէ աչքի ամէն հիւանդութիւններ։ Շիլերը (louche) կը շտկէ առանց գործողութեան և ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած Բրօֆ. Ժավալի գործիքով կարճատեսներու և հեռատեսներու յատուկ և փայլուն ցուցնող ակնոցներ կուտայ, ափրոդիտեան սիֆիլէն առաջ եկած աչքի հիւանդութիւնները՝ երակներուն մէջ նոր դեղ մը ներարկելով արմատապէս կը դարմանէ, և առանց ցաւ պատճառելու կը կատարէ քաթառաքթի (պէրտէ) և այլ վիրաբուժական ամէն տեսակ գործողութիւն տեղւոյն զուրկ և տգեղ աչքերուն տեղ բնականին յար և նման արուեստական աչքեր կը զետեղէ։ Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէսօր, Պաղչէ-Գաբու, Համիտիէ Սեպիլին դիմաց Իւթիւճեան դեղարանը, կէսօրէն վերջ Բերա, Շիշակ ճամբայ, ճեյլեճական ճիւպաստաարանին դիմաց, 91 թիւ դարմանատունը։ Ուրբաթ օրեր նոյն դեղարանը, իսկ երեքշաբթի օրերը ցերեկէն վերջը իր տունը դիմող հիւանդները ձրիաբար կը դարմանէ։

50—46

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԷՐԱՅՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ՝ 130,000,000 ֆուրոն
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ՝ 39,000,000 ֆուրոն
Կեդրոնատեղի՝ ՎԻԷՆՆԱ

Մասնաճիւղեր.— Կ. Պոլիս (Պոլսոյ և Բերայի գրասենեակներով), Ակրամ, Աուսիկ, Պիէլից, Պիալա, Պօզէն, Պրուն, Բէչթա, Չէրնովից, Ֆրիտէք-Միսթէք, Կրաց, Ինսպրուք, Գարլսպատ, Քլանկէֆուրթ, Քրակաւ, Լէմպէրկ, Մարիէնպատ, Մէրան, Բիլզէն, Բրակ, Բրօսնից, Բրզէմիսլ, Ս. Բօլթէն, Թարնօվ, Թէբլից, Թէչէն, Վիլաչ և Նէօշթատ։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն պանքայի ամէն գործառնութիւն կը կատարէ. փոխատուութիւն կ'ընէ հաշուընթացով և արժէթուղթեր աւանդ ձգուելու փոխարէն։ Առեւտրական թուղթեր կը զեղչէ։ Չէքեր և վարկագիրներ շրջաբերութեան մէջ կը դնէ ու հեռագրաւ գումարներ վճարէ Թուրքիոյ և արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։ Թուրքիոյ և օտար երկիրներու վրայ քաշուած առեւտրական թուղթերու վճարումը կը կատարէ խիստ չափաւոր տոկերով։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ։ Բաժնեթուղթերու գնում և վաճառում կ'ընէ անմիջական կերպով յանձնելի։ Կը գնէ եւ կը ծախէ թանկագին դրամներ ու տոմարկաներ, զարդոնկիններ եւայլն։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն Խնայողական Սնտուկի մասնաւոր սպասարկութիւն մը հաստատած է, %ին $3^1/_2$ տոկոսով և իր յաճախորդներուն խնայողութիւնները կ'ընդունի, սկսեալ [illegible] յիսուն ղրուշէն։

«Սէյֆ» դրամարկղները, որոնք Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ կը գտնուին, խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կը տրուին և ամէն ապահովութիւն կ'ընծայեն։

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

(ԷՄՆԻԷԹ ՍԱՆՏԸՂԸ)
1284 ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Օսմ. կառավարութեան երաշխաւորութեան ներքեւ կը գտնուի եւ երկրագործ. պանքան վարկ բացած է Պոլիս Ճէկալ Օղլու փողոց, իր սեփական շէնքին մէջ

Հետեւեալ պայմաններով դրամ կ'ընդունի եւ փոխատուութիւն կ'ընէ։

Դրամ ընդունելու պայմաններ.—

Մէկ տարի եւ աւելի պայմանաժամով աւանդ ձգուած դրամներու համար տարին հարիւրին հինգ տոկոս։

Վեց ամսուան պայմանաժամով ձգուած դրամներուն համար տարին հարիւրին 4 ուկէս։

Առանց պայմանաժամի, ընթացիկ հաշւով, ուրինք ուզուած ատեն դրամը առնելու պարագային, տարին հարիւրին 4 տոկոս կը վճարէ։

Առանց պայմանաժամի կ'ընդունուի մէկ քառորդ ոսկիէն սկսեալ մինչեւ 500 ոսկի։

Փոխատուութեան պայմաններ.—

Գոհարեղէններու, ոսկի ու արծաթ առարկաներու և արժէթուղթերու փոխարէն տարեկան հարիւրին ութը տոկոսով դրամ փոխ կուտայ։

Ապահովութեան Սնտուկը տէրութեան շահերուն ծառայող հանրօգուտ հաստատութիւն մըն է և իր գործառնութեանց մէջ ժողովրդեան շահերը կը փնտռէ։ Թէ երկրին և թէ ժողովուրդեան շահերուն նպաստաւոր է Ապահովութեան Սնտուկը նախընտրել քան թէ օտար հաստատութեանց հետ գործ ընել։

ÇA NE COUTE RIEN

d'avoir son nom et adresse insérés correctement dans
l'ANNUAIRE ORIENTAL.
Il suffit pour cela d'envoyer sa CARTE DE VISITE avec les indications nécessaires à la
DIRECTION DE L'ANNUAIRE ORIENTAL
21, Rue de Pologne - Péra.
Les insertions des noms et adresses sont faites
GRATUITEMENT

Cie

Russe

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
ՅՈՒՆՈՒԱՐ

Կիր. 16/8 Իզմիր, Պիրէոս, Աղեքսանդրիա. առաւօտեան ժամը 11ին։
Բշ. 27/9 Սեվաստոպոլ. ժամը 10ին։
Դշ. 28/10 Տարտանէլ, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Թրիպոլի, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Պօր-Սաիտ և Աղեքս. ժամը երեկոյեան 4ին։
Եշ. 30/12 Օտեսա. առաւ. ժամը 10ին։
Եշ. 30/12 Ինէպոլի, Սինոպ, Սամսոն Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ և Պաթում. ժամը 10ին։
Շբ. 1/14 Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։
Կիր. 2/15 Իզմիր, Պիրէոս և Աղեքսանդրիա. առաւօտեան ժամ 11ին։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
BANQUE RUSSE
Pour le commerce étranger
Հիմնուած՝ 1871ին
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՌՈՒՊԼԻ
ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ.— Քալաճնկոնի սակարան, Սեննայա հրապարակ եւ Վասիլի Օսդրօֆ։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Աքքէրման, Արխանկել, Աստրախան, Արմավիր, Պաքու, Պալաքովօ, Էքաթէրինոտար, Էլիզապէթկրատ, Իժմայիլ, Կէրսոն, Քիէֆ, Քօզլօֆ, Խօքանտ, Քրէմէնչուկ, Մոսկուա (Կավրիքով փողոցի մասնաճիւղով), Նիքոլայէվ, Նիժնի-Նովկորոտ, Նովօ, Նիքոլայէվսք, Նովօրոսիսք, Օտեսա, Օմսք, Բէրմ, Բօքրօֆսքայա-Սլօպօտա, Բօլդավա, Ռիկա, Ռոստով, Ռօմնի, Ռիպինսք, Սարաթօֆ, Սիմպիրսք, Սէվաստոպոլ, Զիմֆէրօպոլ, Թիւմէն, Թոմսք, Վէլէքի Ուսթիւժ, Վիթէպսք, Վիննիցա, Վոլոկտա և Վօսնեսէնսք։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.—Ալեքսանդրիա (Խերսոնի մէջ), Պօպրինեց, Եւպատորի, Քաքովքա, Նիքօբօլ և Սմոլա։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ.—Լոնտոն, Փարիզ, Ժընեւ և Կ. Պոլիս։

Ռուսական դրամատունը կը զբաղի դրամատան և սակարանի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով. նախավճարներ (avance) ապրանքի վրայ և քոմիսիոնով վաճառում ապրանքի։ Խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կուտայ ամենաապահովեալ «Սէյֆ» դրամարկղներ. Խնայող. Սնտուկ նպաստաւոր տոկոսով։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
8,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
3,700,000 Ֆր.
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Կ. Պոլիս Վոյվոտա փողոց
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Աչըր Էֆ. խան
Բիւթիւպչիլէր փողոց

Մասնաճիւղեր՝ Էտիրնէ, Պէյրութ, Գավալա, Տէտէաղաճ, Տրամա, Մանասթըր, Սելանիկ, Սամսոն, Իզմիր, Ըսքիւպ Սքէչէ։

Գործակալներ՝ Կիւմիւլճինա, Գումանովա և Սոֆիա։

Սելանիկի պանքան կը զբաղի պանքայի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով, ապրանքներու վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ և ապրանքներ իբր աւանդ կ'ընդունի։

Խնայողական Սնտուկ՝ Նպաստաւոր տոկոսով։

ՈՒԻՆՔԱՐՆԻՍ

WINCARNIS
Wincarnis

Կազդուրիչ խէալ գինին, որ աշխարհիս մէջ լաւագոյն բժիշկներէ ընդդէմ
ԱՐԵԱՆ ԱՆՄԱՔՐՈՒԹԵԱՆ
Սակաւարիւնութեան
ԸՆԴՀ. ՏԿԱՐՈՒԹԵԱՆ
ՋՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ԴԷՄ
ՍՆՆԴԱՐՈՒԹԵԱՆ

Բոլոր ականաւոր բժիշկներու գնահատման արժանացած է։ Բոլոր դեղարաններուն և դեղավաճառներուն քով կը գտնուի։ Կեդրոնատեղի, Սիրքէճի, Խորասանճի խան, թիւ 1, 5։

51—52

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Բերա, Շիշակ ճամբայ, Թագսիմի Ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ, 52 թիւ աբարդըման։

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՈՒՆՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեքտրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, տիաֆանօսքոփիի, պրօնքօսքոփիի, էօզօֆակօսքոփիի ու ամէնէն նորահնար մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ՝ խուլութիւնը, գլխու պտոյտը ու հինցած ցաւերը, ականջի խժալը ու ականջի, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խռչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տձեւութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, կատարելապէս կը շտկէ նորահնար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազմաթիւ այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպիոյ մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և ողոց կոկորդի նշիկները (պատէմճիք) կը հանէ առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքով։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէսօր, Պահչէ գաբու, Համիտիյէ սէպիլի դէմ, Աբիկ Իւթիւճեան դեղարանը. իսկ կէսօրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիշակ ճամբայ, Թագսիմ, Ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ, Թիւ 52 աբարդըմանը։

Հինգշաբթի օրերը կէսօրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ աղքատները ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։ 29—55

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.— Քօնսոլիտէի հարիւրին 4 օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1905 մարտ 1/14ին աւարտող այդ արժեթուղթերուն թիւ 30 կտրօնները, ինչպէս նաեւ 1896ի փետր. 1/14ի 12րդ վիճակահանութեան մէջ ամորթի ելած պարտաթուղթերը եթէ մինչեւ 31/13 մարտ չներկայացուին վճարման համար, ջնջուած պիտի համարուին։ 12—5

Կ. Պոլիս, 15 փետր. 1911

⁂ ԱԶԴ.— Թէմպէքիի Բրիօրիթէ հարիւրին 4 օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ 1911 փետր. 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը այդ թուականին լրացող թիւ 36 կտրօնին վճարումը, ինչպէս նաեւ յունուար 1/14ի վերջին վիճակահանութեան մէջ ամորթի ելած պարտաթուղթերուն վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին կողմէ։ Ի փոխարէն կտրօններու և արժեթուղթերու, որոնց պէտք է ընկերանան թուակիր պօրտօրոններ, ընկալագիր մը պիտի յանձնուի։ Այդ ընկալագիրը իր շրջաբերութեան հանուելու թուականէն տասը օր յետոյ վճարման համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնին։ 12—5

Կ. Պոլիս, 4 փետր. 1911

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ	տարեկան	108	ղր.
» »	վեցամսեայ	60	»
Գաւառներու համար	տարեկ.	108	»
» »	վեցամսեայ	60	»
Արտասահմանի համ.	տարեկան	35	ֆր.
» »	վեցամսեայ	20	»

Թղթատարի ծախքը մէկ վրայ. Հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.. բաժանորդները անպայման կանխիկ, ծանուցումներ առանձին կը սակարկուին. [illegible]

[illegible] ԳԱՐՆԻԿ [illegible]